

DIRVA

THE FIELD

Nr. 3
Saus.-Jan. 21, 1954
Cleveland, Ohio

Nuo Užulėnio iki Clevelando

Logiška valstybininko išvada. — Lincolnas ir Smetona. — Prezidento noras prieštis raudonajai lavai

Dar minėjimo išvakarėse 3. Chicagos lietuvių radio programos atžymėjo Lietuvos prezidento Antano Smetonos 10 metų mirties sukaktį, keliais atvejais patiekdamos vis naujos medžiagos. Per Margutį kalbėjo pulk. K. Dabulevičius ir Dr. Br. Dirmieikis. Klausytojus į netolimą praeitį nukėlė paties A. Smetonos balsas, įrašytas, plokštelė prieš dvyliką metų, veiloniui Margutyje kalbant apie pavergtą Tėvynę, Vasario 16-tąją minint. Sofija Barkus su teikė progą per savo radio valandėlę tarti žodį. A. Siliūnui ir inž. J. Jurekui, o per šaltimierio radiją kalbėjo K. Kasakaitis.

Minėjimo dieną, sausio 10, dar gerokai prieš pamaldas šv. Kryžiaus parapijos bažnyčioje, artimos gatvės ir aikštė prieš bažnyčią tirstai okupuotos automobilių. Tą sekmadienį, 10 val., vysk. V. Brizgiui ir prel. Urbai dalyvaujant, pamaldas atlikė parap. klebonas kun. A. Linkus, kuris prieš 10 m. a. a. A. Smetoną laidojoant Clevelande sakė pamokslą. Šia proga pamokslą pasakė kun. A. Paukštys, pabrėždamas didelius prezidento A. Smetonos nuopelnus tautai ir valstybei, kurie jį įrašė į šviesios istorijos lapus, iš kurių niekas neįstengs išdildinti.

Giedojimo muz. Stepo Sodeikos vedamas darnus Dainavos ansamblis ir solistai: D. Stankaitė ir A. Sprindys.

Pamaldas organizuojant tal-kininkavo kun. A. Stašys.

Pamaldose dalyvavo ALTO pirm. Šimutis, Dr. P. Daužvardis, daugelis senųjų ir naujųjų ateivių veikėjų ir pilna erdvi šv. Kryžiaus parap. bažnyčia Chicagos lietuvių.

Perpildyta Lietuvių Auditorija

Dar prieš 12 val. visos didžiosios Lietuvių Auditorijos salės sėdimos vietos užimtos. Kiek po 12-tos, rengimo komiteto pirmininkui pulk. K. Dabulevičiui atidarant minėjimo akademiją, jau sausakimšas balkonas. Punktu-čiai atėję turi tenkintis stovimomis vietomis. Jie pripildė pasienius, praėjimus, tarpdurius. Auditorijos atstovo J. Malioriaus teigimu, minėjimas sutraukė apie 1500 žmonių.

Sceną puošė skautų garbės sargybos asistuojamos vėliavos. Lietuvos konsulas Dr. P. Daužvardis akademijos atidarymo kalboje vertino faktą, kad Prezidentas A. Smetona netapo okupantų įrankiu,

bet valstybės vyro logiškumu pasitraukė į laisvąjį pasaulį išlaisvinimo akcijai organizuoti. Tuo būdu jis išplėšė iš Kremliaus rankų galimybę Lietuvos aneksiją legalizuoti, prezidento autoritetu prisidengus.

Lietuvos reikalui kaip tik labai naudinga, kad Lietuvos prezidentas A. Smetona atsiradęs, galingiausioje antikomunistinėje valstybėje, čia buvo priimtas su visa valstybės galva derama pagarba ir JAV prezidento Roosevelto paakintas dirbti Lietuvos laisvųjų sąjūdo tarpe, iki ateis vilties laikai.

Ant. Olis, ALTO vicepirmininkas, apibūdindamas intensyvią ir Lietuvos bylai labai svarbią A. Smetonos veiklą Amerikoje, patiekė eilę naujų aplinkybių ir faktų, vaizduojančių Lietuvos prezidento ir jo tautininkų pastangas paveikti atsakingus šio krašto asmenis mūsų idealui palankia prasme.

Prisiminęs seną tiesą, kad kiekvienas kovotojas turi priešiną, A. Olis nurodė į JAV prezidentą Abrahą Lincolną, turėjusį gausių priešinų, nors kovojus tik dėl vienos grupės laisvės, ir čia pat klausė, kaip galėtų neturėti priešinų Antanas Smetona, visą savo amžių kovojęs dėl tautinės ir valstybinės sąjūdo laisvės?

— Parodykite man žmogų, kuris neturi priešinų, o aš jums parodysiu žmogų be principų, — baigdamas savo žodį, siūlė A. Olis.

Ant. Smetonos gyvenimo ir darbų apybraižą dokumentuotoje paskaitoje patiekė Dr. J. Pauplėnas. Prelegentas išryškino Ant. Smetoną kaip nenuilstamą visuomenininką, gabų publicistą, bekompromisinį kovotoją dėl lietuvių bei lietuvių, tautos laisvės ir kaip istorinį valstybininką.

Prisiminęs A. Smetonos norą sukurti tobulę Lietuvos santvarką, atitinkančią tautos charakterį ir užtikrinančią pastovę valstybės pažangą ir tikresnę jos saugumą pavojingose geopolitinėse padėtyse. Iškelta prezidento pažiūra į tuometinį režimą kaip į pereina-mąjį, pacituojant jo mintis, pasakytas 1934 m. birželio 10 d., Dr. V. Kudirkos paminklą atidarant:

„Tauta, kuri turi susikūrusi valstybę, gali visai valdytis: liberališkai ir ne, destis reikalas. Jau aštunti metai Lietuvoje tapo okupantų įrankiu,

Vilties dovanos paskirstytos

Vilties namų rėmėjams-aukotojams dovanos paskirstytos vasario mėn. 17 d. Skirstymas, dalyvaujant Vilties Draugijos kontrolės komisijos nariui K. S. Karpiui ir Tautinės Sąjungos Clevelando skyriaus valdybos nariams St. Astrauskui ir Orin-tui, įvyko Dirvos patalpose.

Vilties Draugijos reikalų vė-dėjas B. Gaidžiūnas painformavo, kad Vilties namų įrengimui aukos pradėtos rinkti 1953 metų vasario mėn. 28 d. Tą dieną buvo išsiuntinėta 2000 laiškų, kviečiančių Vilties namą savo auka paremti. Po trijų dienų pirmas atsiliepė Pranas Narvydas, senas tautininkų veikėjas iš Brooklyno, atsiųsdamas \$5.00.

Iš viso, iki dovanų paskirstymo, atsiliepė 496 Dirvos skaitytojai ar bičiuliai. Nuo išsiųstųjų laiškų tai sudaro 24,9%. Procentas atsiliepusiųjų gal ir galėjęs būti didesnis, bet bendrai imant, patenkinamas.

Atsiliepusieji iš viso atsiuntė \$1733.80. Vidurkis vieno aukotojo įsėna apie \$3.50.

Dovanoms, su didėle nuolaida, iš vienos Vokietijos foto firmos buvo gautas Linhof Technika IIIE foto aparatas, su geriausiu objektyvu. Antrai dovanai buvo paskirti radijo aparatas arba \$100.00 grynais pinigais ir 100 dovanų knygomis.

Dovanas skirstant Linhof Technika IIIE pirmasis laimėjo Mekišius Danys, Clevelande. Jis dovaną tuoj ir atsiėmė. Įteikė K. S. Karpius. Ta proga Vilties namams dar paaukojo \$20.00.

Antrą dovaną \$100 laimėjo J. Glinkis, Chicagoje.

Knygos („Lietuva Tironų Pančiuose“ ir „Vienėri metai ir viena savaitė“) atiteko šiemis Vilties namų rėmėjams:

Kezelis P., Chicago
Šiaučiusas S., Johnson City
Podziukas J., Cleveland
Tagras J., Pittsburgh
Skrinska J., Willowby
Matulevičius V., Toronto
Kaklauskas J., Cleveland
Noreika Ad., Miami, Fla.
Janulaitis P., Chicago
Kubilius Pijus, Cleveland
Pašakarnis Vyt., Cleveland
(Perkelta į 5-tą pusl.)

Clara Boothe Luce, JAV pasiuntinys Italijai, pradėta komunistų labai smarkiai pulti, kad kišasi į Italijos vidaus tvarką.

LAIMĖJO KAUNAS

Sausio 9 dieną Kaune pasibaigė visos Sovietų Sąjungos „Spartako“ (jaunųjų sportininkų organizacijos) krepšinio rungtynės. Finale buvo likusios Kauno ir Maskvos komandos. Kauniečiai laimėjo prieš maskviečius (38:34) ir antrus metus iš eilės laimėjo visos Sov. S-gos spartakiečių čempionatą. Mask-va liko antroji vietoje, trečią vietą užėmė Talinas. Merginų grupėje pirmą vietą atlaikė maskvietės, antrą — panevėžietės, trečią — rygielės.

Naujas rektorius

Juozas Totorius, tituluojamas Žemės ūkio Akademijos rektorium. Prieš kiek laiko rektorium buvo M. Mickis, buvęs pirmasis bolševikinės žemės ūkio ministeris Lietuvoje ir jau tada šiek tiek patekęs nemalonėn. Akademijoje tebėra docentais agr. P. Vasišauskas ir J. Petraitis.

Giriasi pastatę ligoninę

Komunistai giriasi, kad 1953 metais Šiauliuose Taikos gatvėje, pastatyta nauja vidurinė mokykla (gimnazija) ir „didžiausia respublikoje ligoninė“.

Dėl tos ligoninės pažymėtina, kad ji iki pat stogo buvo pastatyta jau 1940 metais, prieš bolševikų įsiveržimą į Lietuvą. Vėliau ji buvo apdengta smulčiu popieriu ir vokiečiai joje buvo įrengę dirbtuves, į kurias varydavo dirbti žydus, uždarytuosius šiauliu „gette“. Dabar ir baigtas tos ligoninės įrengimas, kuris truko net... devynerius metus.

VISAM PASAULY

- Korėjoje sausio 20 d. pradėdama atgal grąžinti sąjungininkams 22,000 belaisvių, nenorinčių grįžti pas raudonuosius ir buvusies neutraliųjų priešiūroje. Jie būsią iš belaisvės greit visiškai paleisti.
- Italijoje A. Fanfani sudarė naują vyriausybę. Naujoji vyriausybė su savo programa parlamentui pristatys sausio 26 d.
- Prancūzijos ambasadorius Maskvoje lankėsi pas užsienių reikalų ministrą V. Molotovą. Inclatyva, atrodo, išėjusi iš prancūzų. Anglai ir amerikiečiai prisibijo, kad spaudžiami prancūzų leisti apginkluoti vokiečius, perdagd nesusiūdaugautų su Maskva.
- Didžiosios Britanijos karališkioji pora dabar lankosi N. Zelandijoje.
- Vakarų Vokietija, kad galėtų apsiginkluoti, yra pasiryžusi pakeisti dabartinę konstituciją. Žemieji Rūmai jau pritarę konstitucijos pakeitimui.
- Berlyno konferencijos vietos parinkimas buvo labai sunkiai išspręstas: vieną savaitę posėdžiaus Vakarų Berlyne, kitą savaitę Rytų Berlyne. Nedaug vilčių tai konferencijai tedara ir optimistai, kada tik vietos parinkimas pareikalavo tokios kovos.
- Amerikoje susijungė dvi automobilių bendrovės — Nash ir Hudson. Po susijungimo veiks American Motors vardu. Jos buvo pačios seniausios automobilių bendrovės, pradėjusios veikti šio šimtmečio pradžioje.
- Kongreso atstovė Francis Bolton, respublikonė, įteikė Kongresui pasiūlymą sulgyinti moterų darbo atlyginimą su vyrų atlyginimu.
- Pasaulinio garso grafikas estas Eduart Wiiralt mirė Paryžiuje. Jis buvo gimęs 1898 metais.

Europoje siaučia gili žiema. Alpių kalnuose, Austrijoje, Šveicarijoje ir Vokietijoje yra daug aukų. Gi Vokietijos šiaurėje andrų daužoma jūra semia pakrančio miestelius. Vaizdas iš šiaurės Vokietijos, Flensburgo miesto.

Trys buvę karaliai eina į teismą

(Mūsų Europos bendradarbio)

Kai kurie laikraščiai turi įsivėdę pastovų skyrių, pavadintą „Be politikos“. Jau pats pavadinimas pasako, kokio turinio rašiniai gali patekti į aną skyrių. Mes šį kartą ryžomės parašyti korespondenciją iš Europos „be politikos“, nors, kaip skaitytojas įsitikins, senajame žemyne visika patirs, kad vargas ir neturtas šiais laikais aplanko net ir karališkas šeimas.

Paryžiaus teismai turi nagrinėti ir kito buvusiojo karaliaus bylas. Jeigu karalius Petras gali sukelti tam tikrą užuojautą, tai Egipto monarchas Farukas tikrai yra mažiausia patraukli figūra iš visų buvusiųjų valdovų. Kaip atmename, Farukas prieš maždaug vienerius metus turėjo išsižadėti sosto ir pasitraukti į emigraciją, bet šis rytų karalius laiku medžiagiškai apsirūpino ir jam netenka kovoti su tokiais nedatekliais, kaip jo jugoslaviškam kolegai.

Prieš kurį laiką gražioji Faruko žmona Nariman paliko vyrą ir sugrįžo į Egiptą, kur ji užvedė skyrybų bylą. Ji iš savo vyro reikalauja išlaikymui po 5.000 svarų mėnesiui. Bet tuo Faruko vargai dar nesibaigia. Du Paryžiaus madų salionai, jo tarpe madų karalius Christian Dior, reikalauja apmokėti už sukneles, savo laiku užsakytas karalienei Nariman, iš viso apie 20.000 dolerių. Galima suprasti, kad Farukas, kurį žmona paliko, nereikia didelio noro mokėti skolas už sukneles. Ir šiuo atveju Paryžiaus teismai atskleis įvairias nekarališkas istorijas istorijėles iš buvusiojo Egipto valdovo gyvenimo. Pajiosios publikos akyse dar labiau išblės ir šiaip jau menkai besipinduliuojanti aureolė, supanti karališkąsias galvas.

Pagaliau, teismai varto ir trečio buvusio karaliaus bylos lapus. Paties karaliaus valstybė vadinasi Albanija, o teismai posėdžiauja Kairo mieste. Karalius Achmed Zogu antrojo pasaulinio karo metu turėjo sprukti iš savo valstybės, kai Mussolini staiga užsimanė užimti Albaniją. Karalius su vengriškos kilmės karalienė Geraldina ir tik ką gimusiu sosto įpėdinu gavo apsigyvenimo teisę Egipte, kurio karaliai yra kilę iš Albanijos. Achmed Zogu suskubo išsivežti visą Albanijos valstybės išdo aukso atsargą. Karalius Farukas suteikė augstajam emigrantui „eksteritorialumo“ teises. Buvo paliktos albanų pasiuntinybės Kaire diplomatinės privilegijos.

Achmed Zogu užsigeldė pasi-pelnyti ir pasinaudoti diplomatiniais antspaudais įvairioms biznieriškoms transakcijoms. Iš pradžių albanų pasiuntinybė bu-

vo paversta svetimos valiutos pirkimo-pardavimo birža. Esant Egipte valiutos suvaržymams, savaime atsirado nelegalinė pasklausa ir tokiu būdu į biznius pasišovęs karalius gerai uždarbiavo. Bet sakoma, kad apetitas ateina bevalgant. Ilgainiui pasiuntinybė pasidarė tikra eksporta ir importo firma, kuri vertėsi laikrodžių, brangakmenų, kilimų ir net valgomųjų produktų prekyba. Įmonės direktoriaus buvo suteikti Albanijos karališkųjų ministerių titulai ir jie gaudavo nemenkus atlyginimus. Netenka abejoti, kad Achmed Zogu globėjas, Egipto karalius Farukas, žinojo apie tuos biznius, o gal jis tose transakcijose ir dalyvavo, nes buvo žinomas kaip didelio gobšumo žmogus.

Kai Farukas buvo nuverstas, Achmed Zogu pasiliko Egipte; nes jis panoro užbaigti kai kurias pradėtas operacijas. Tada nulėmė jo likimą. Pereitų metų rudenį Albanijos buvęs valdovas pagaliau ryžosi su šeima ir visu karališkuoju dvaru palikti Egiptą, bet per tą laiką naujasis karininkų režimas jau suskubo susekti karališkųjų biznių pėdsakus ir kai Achmed Zogu rengėsi sėsti į laivą, įsikišo policija ir sukludė monarchui išvykti. Buvusiuose albanų pasiuntinybės rūmuose buvo padaryta krata, o pačiam karaliui iškelta byla.

Ir šiuo atveju nedidelės Balkanų pusiasalio valstybės ryti-tiškas monarchas atsisės kaltinamųjų suole ir turės aiškintis dėl prozainių dalykų, nieko bendro neturinčių su tūkstanties ir vienos nakties pasakų romanti-ka, teisintis dėl dalykų, kurių saknys glūdi raizgčioje Europos politikoje.

MOKYTIEMS DAUG PROGU

[domi si žinėle: Amerikoje, iš kiekvienų 1.000 pradžios mokyklų mokinių, kurie įstoja į augštesnes (high) mokyklas, tik 417 baigia augštesniųjų mokyklų mokslą. Iš tų 417 baigusiujų augštesnes mokyklas, tik 146 įstoja į kolegijas. Bėt iš tų 146 tik 72 baigia kolegijos ar universiteto mokslus.

Amerikos inžinierių draugija skelbia, kad visoje šalyje šiuo laiku trūksta apie 40.000 visokių specialybių inžinierių. Inžinierių pareikalavimas auga. Pereita pavasaris mokslus baigę inžinieriai tuoj buvo išgaudyti į dideles ir mažas įmones.

Numatyta, kad 1954 metais inžinierių mokslus baigs apie 19.000 asmenų; 1955 apie 22.000, gi 1956 metais apie 29.000. Ir 1956 metais dar truks apie 27.000 inžinierių.

Ingram Stainlack, buvęs Havajų gubernatorius, tarsi su senatoriais H. Butler (R) ir A. Smathers (D), kad Havajai būtų priimta 49 JAV valstybe.

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIUS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas. Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIUS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radio Džoj (ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Išleina Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

• Popiežius Pijus XII priėmė privačią audienciją Lietuvos pasiuntinį prie švento Sosto ministrą Girdvainį, kuris Jo šventenybei perdavė Kalėdų švenčių ir Naujųjų metų linkėjimus. Ministras Girdvainis buvo lydimas pasiuntinybės sekretoriaus, Lorzaičio jr. Audiencijos metu Lietuvos pasiuntinys painfor mavo Popiežius apie Lietuvos reikalus ir padėtį krašte. Šventasias gvyai interesavosi žiniomis apie Lietuvą ir suteikė Lietuvių Tautai apaštališkąjį palaikinimą, linkėdamas lietuviams ištvermės ir krikščioniškos kantrybės, išlaikant savo religinius ir tautinius idealus.

• Naujųjų metų proga Italijos radiofonas lietuviškąjį transliacijų programą perdavė Italijos Respublikos prezidento Einaudi atsisveikimo vertimą. Po to Lietuvos Diplomatinio šefas S. Lorzaitis kalbėjo į lietuvių krašte ir užsieny. Programa buvo užbaigta Lietuvos himnu.

• New Yorko pabaltietės, Pabaltijo Moterų Tarybos lietuvių, latvių ir estų, sausio 30 d. Baltic Freedom batalio 7:30 val. rengia susipažinimo susirinkimą, kuriame dalyvaus ir žymių viešnių amerikiečių veikėjų. Paskaitą iš lietuvių skaitys O. M. Saulaitienė iš Waterbury, Conn. Ji yra Pabaltijo Moterų Tarybos Liet. Atstovybės prezidento narė.

• Kaip iš Vilniaus radiojo nugarsta, Kauno "Zalgirio" krepšinio komanda yra visos Sovietų Sąjungos krepšinio čempionas.

• Lietuvos konsulas Chicagoje persikėlė į naują vietą ir dabar pasiekiamas tokiu adresu: 6147 So. Artesian Ave., Chicago 29, Ill. Naujas telefonas: RPublic 7-8334.

• P. Linkus iš Margučio redaktoriaus pareigų pasitraukė. Nauju redaktoriumi numatomas Dr. Br. Dirmeikis.

• Gauta žinių, kad Lietuvoje pr. m. rugsėjo 1 d. mirė Marija Morkūnienė. Kenoshoje. gyvenančių Julijos ir Vlado Skirmuntų motina ir uošvė.

• Atsiųsta paminėti Guy de Maupassant: MOTERS SIRDIS. Romanas. Vertė Stepas Zbarskas, 267 psl., kaina \$2.50. Viršelis dail. Prano Lapės. Išleido Gabija, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

• Terros leidykla atsiuntė paminėti B. Brazdionio eilėraščių rinkinį "Didžiojo Kryžkelio". Knygos (112 psl.) atspausdinta 700 egz. Kaina nepažymėta.

• Lietuviškos Knygos Klubas išleido Henriko Lukoševičiaus romaną "Likimo žaismas". Prieš tai buvo spausdinta Draugo atkarpoje. Kaina \$2.50.

TAUTINĖS SAJUNGOS SKYRIUOSE

METINIS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS BOSTONE

Susirinkimas įvyko sausio 9 d. Valdyba davė savo veiklos apyskaitą.

Pranešimus darė pirm. Jonas Krasauskas, vicepirm. Dr. Bruno Kalvaitis, kas. Romas Veitas, buhal. Ant. Vilėniskis, sek. Leonas Lendraitis, Ignas Vilėniskis davė susirinkimui apyskaitą apie N. Anglijos organizuotą išvyką į Washingtono saskrydį. Pasiūkėjo, kad iš N. Anglijos į Washingtoną buvo nuvykę per 100 asmenų. Ta proga V-bai buvo įteikta visa organizacinė byla iš apie 150 lapų su įvairiais dokumentais.

Iš pranešimų išryškėjo, kad Tautinės Sąjungos Bostono skyrius didžiausią dėmesį yra nukreipęs į jaunimą. Jo turima per 150. Lietuvių išlaikymui S-ga deda didžiausią pastangą. 1953 m. S-gos namuose vyko gana didelis kultūrinis judėjimas. Čia aktorė Gustaitienė surežisavo net du spektaklius "Atžalyną" ir "Indramus". Korp. Neo-Lithuania, Kar. Romovė, Inžinierių S-ga, Skautai-tės ir d. k. riša savo veikimą šiuose namuose.

Iš teigiamų skyr. veiklos pažymių reikia išskirti narių pasiaukojimą tautiniam darbiui. Tokie nariai, kurie vis dar savęs nesuranda, S-gai naudos ir garbės nesužalo.

Dr. Bruno Kalvaitis trumpam žodyje apibūdino buv. Lietuvos Prezidento Antano Smetonos gyvenimą; jo darbus ir tragišką mirtį. Susikaupę susirinkimo dalyviai atsisveikino pagerbė jo atmintį.

Kontrolės komisijos aktą perskaitė Juozas Vaičiūgis. Iš-

A. a. Antano Smetonos mirties minėjimo prezidentas. Iš kairės, pirmoji eilė: Kom. A. J. Aleksis, Irena Pesytė, Morta Zailskienė, kun. J. J. Valantiejus, Stanisla Venclauskiene, Mrs. Raimond, E. Snyder, konsulas Anicetas Simutis. Antroji eilė: Dr. M. J. Colney, Mykolas Gureckas, dail. Eduardas Krasauskas, Edmundas Vaitkevičius, Antanas Dzimidis, Antanas Vaišnys, pulk. Šova, Antanas Saulaitis, Juozas Kazlauskas, Antanas Malakauskas, Dr. Petras Vileišis. Trečioji eilė: skautės, N. Kudirkaitė ir G. Vaitkevičiūtė.

A. Smetonos minėjimas Waterburyje

Lietuvos Respublikos Prezidento Antano Smetonos tragiškos mirties 10 metų sukakties minėjimas įvyko sausio mėn. 9 ir 10 dienomis.

Sausio mėn. 9 d. gražioje ir jaukioje Sv. Jurgio bažnyčioje mišias atlaikė kun. Čebatorius. Stulginskaitė gražiai pagiedojo Ave Maria, Bažnyčioje prisirinko daug žmonių. Malonį įspūdį darė atvedimas į bažnyčią didelio būrio Lituanistikos mokyklos mokinių, kartu su mokytojais ir tėvų komiteto pirmininku, buv. Lietuvos seimo atstovu J. Valaičiu. Mokykloje tą pačią dieną apie A. Smetoną paskaitą skaityt mokytojas Liaukus. Vakare, per dr. Colney vedamą radijo valandėlę Vladas Varneckas kalbėjo apie velionio Antano Smetonos nuopelnus lietuvių tautai.

Sausio 10 d. 3 val., gražioje Elton viešbučio didžioje salėje įvyko viešas minėjimas — a k a d e m i j a. Susirinko virs trijų šimtų žmonių. Dail. Krasauskas gražiai dekoruota scena mėniskai paryškino p. Liaukus piktą A. Smetonos paveikslą.

Skautai ir skautės dalyvavo su vėliavomis. Jie stovėjo prie A. Smetonos paveiklo garbės sargyboje. Akademija buvo atidaryta Amerikos ir Lietuvos himnais ir tai dienai pritaikinta malda, kurią paskaitė klebovas kun. J. J. Valantiejus. Garbės prezidentumą sudarė šios akademijos prelegentai — konsulas Anicetas Simutis ir Vladas Varneckas, Waterburio klebonas kun. Valantiejus, ALT pirmininkas komp. Aleksandras Aleksis, ateitininkų organizacijos pirmininkas Juozas Kazlauskas, Waterburio mero žmona (lietuvi) Mrs. Raymond Snyder, JAV Bendruomenės centro valdybos vicepirmininkas Dr. Petras Vileišis, Tremtinų Draugijos pirmininkas Antanas Malakauskas, Sv. Onos Draugijos pirmininkė Marta Zailskienė, garbinga lietuvių veikėja Stanisla Venclauskiene, Tėvynės Mylėtojų Džoj pirmininkas Antanas Dzimida, Lietuvos Resistenc. Santarvės atstovas Eduardas Krasauskas, Romuvėnų at-

stovai ir skautės dalyvavo su vėliavomis. Jie stovėjo prie A. Smetonos paveiklo garbės sargyboje. Akademija buvo atidaryta Amerikos ir Lietuvos himnais ir tai dienai pritaikinta malda, kurią paskaitė klebovas kun. J. J. Valantiejus. Garbės prezidentumą sudarė šios akademijos prelegentai — konsulas Anicetas Simutis ir Vladas Varneckas, Waterburio klebonas kun. Valantiejus, ALT pirmininkas komp. Aleksandras Aleksis, ateitininkų organizacijos pirmininkas Juozas Kazlauskas, Waterburio mero žmona (lietuvi) Mrs. Raymond Snyder, JAV Bendruomenės centro valdybos vicepirmininkas Dr. Petras Vileišis, Tremtinų Draugijos pirmininkas Antanas Malakauskas, Sv. Onos Draugijos pirmininkė Marta Zailskienė, garbinga lietuvių veikėja Stanisla Venclauskiene, Tėvynės Mylėtojų Džoj pirmininkas Antanas Dzimida, Lietuvos Resistenc. Santarvės atstovas Eduardas Krasauskas, Romuvėnų at-

stovai ir skautės dalyvavo su vėliavomis. Jie stovėjo prie A. Smetonos paveiklo garbės sargyboje. Akademija buvo atidaryta Amerikos ir Lietuvos himnais ir tai dienai pritaikinta malda, kurią paskaitė klebovas kun. J. J. Valantiejus. Garbės prezidentumą sudarė šios akademijos prelegentai — konsulas Anicetas Simutis ir Vladas Varneckas, Waterburio klebonas kun. Valantiejus, ALT pirmininkas komp. Aleksandras Aleksis, ateitininkų organizacijos pirmininkas Juozas Kazlauskas, Waterburio mero žmona (lietuvi) Mrs. Raymond Snyder, JAV Bendruomenės centro valdybos vicepirmininkas Dr. Petras Vileišis, Tremtinų Draugijos pirmininkas Antanas Malakauskas, Sv. Onos Draugijos pirmininkė Marta Zailskienė, garbinga lietuvių veikėja Stanisla Venclauskiene, Tėvynės Mylėtojų Džoj pirmininkas Antanas Dzimida, Lietuvos Resistenc. Santarvės atstovas Eduardas Krasauskas, Romuvėnų at-

stovai ir skautės dalyvavo su vėliavomis. Jie stovėjo prie A. Smetonos paveiklo garbės sargyboje. Akademija buvo atidaryta Amerikos ir Lietuvos himnais ir tai dienai pritaikinta malda, kurią paskaitė klebovas kun. J. J. Valantiejus. Garbės prezidentumą sudarė šios akademijos prelegentai — konsulas Anicetas Simutis ir Vladas Varneckas, Waterburio klebonas kun. Valantiejus, ALT pirmininkas komp. Aleksandras Aleksis, ateitininkų organizacijos pirmininkas Juozas Kazlauskas, Waterburio mero žmona (lietuvi) Mrs. Raymond Snyder, JAV Bendruomenės centro valdybos vicepirmininkas Dr. Petras Vileišis, Tremtinų Draugijos pirmininkas Antanas Malakauskas, Sv. Onos Draugijos pirmininkė Marta Zailskienė, garbinga lietuvių veikėja Stanisla Venclauskiene, Tėvynės Mylėtojų Džoj pirmininkas Antanas Dzimida, Lietuvos Resistenc. Santarvės atstovas Eduardas Krasauskas, Romuvėnų at-

stovai ir skautės dalyvavo su vėliavomis. Jie stovėjo prie A. Smetonos paveiklo garbės sargyboje. Akademija buvo atidaryta Amerikos ir Lietuvos himnais ir tai dienai pritaikinta malda, kurią paskaitė klebovas kun. J. J. Valantiejus. Garbės prezidentumą sudarė šios akademijos prelegentai — konsulas Anicetas Simutis ir Vladas Varneckas, Waterburio klebonas kun. Valantiejus, ALT pirmininkas komp. Aleksandras Aleksis, ateitininkų organizacijos pirmininkas Juozas Kazlauskas, Waterburio mero žmona (lietuvi) Mrs. Raymond Snyder, JAV Bendruomenės centro valdybos vicepirmininkas Dr. Petras Vileišis, Tremtinų Draugijos pirmininkas Antanas Malakauskas, Sv. Onos Draugijos pirmininkė Marta Zailskienė, garbinga lietuvių veikėja Stanisla Venclauskiene, Tėvynės Mylėtojų Džoj pirmininkas Antanas Dzimida, Lietuvos Resistenc. Santarvės atstovas Eduardas Krasauskas, Romuvėnų at-

stovai ir skautės dalyvavo su vėliavomis. Jie stovėjo prie A. Smetonos paveiklo garbės sargyboje. Akademija buvo atidaryta Amerikos ir Lietuvos himnais ir tai dienai pritaikinta malda, kurią paskaitė klebovas kun. J. J. Valantiejus. Garbės prezidentumą sudarė šios akademijos prelegentai — konsulas Anicetas Simutis ir Vladas Varneckas, Waterburio klebonas kun. Valantiejus, ALT pirmininkas komp. Aleksandras Aleksis, ateitininkų organizacijos pirmininkas Juozas Kazlauskas, Waterburio mero žmona (lietuvi) Mrs. Raymond Snyder, JAV Bendruomenės centro valdybos vicepirmininkas Dr. Petras Vileišis, Tremtinų Draugijos pirmininkas Antanas Malakauskas, Sv. Onos Draugijos pirmininkė Marta Zailskienė, garbinga lietuvių veikėja Stanisla Venclauskiene, Tėvynės Mylėtojų Džoj pirmininkas Antanas Dzimida, Lietuvos Resistenc. Santarvės atstovas Eduardas Krasauskas, Romuvėnų at-

stovai ir skautės dalyvavo su vėliavomis. Jie stovėjo prie A. Smetonos paveiklo garbės sargyboje. Akademija buvo atidaryta Amerikos ir Lietuvos himnais ir tai dienai pritaikinta malda, kurią paskaitė klebovas kun. J. J. Valantiejus. Garbės prezidentumą sudarė šios akademijos prelegentai — konsulas Anicetas Simutis ir Vladas Varneckas, Waterburio klebonas kun. Valantiejus, ALT pirmininkas komp. Aleksandras Aleksis, ateitininkų organizacijos pirmininkas Juozas Kazlauskas, Waterburio mero žmona (lietuvi) Mrs. Raymond Snyder, JAV Bendruomenės centro valdybos vicepirmininkas Dr. Petras Vileišis, Tremtinų Draugijos pirmininkas Antanas Malakauskas, Sv. Onos Draugijos pirmininkė Marta Zailskienė, garbinga lietuvių veikėja Stanisla Venclauskiene, Tėvynės Mylėtojų Džoj pirmininkas Antanas Dzimida, Lietuvos Resistenc. Santarvės atstovas Eduardas Krasauskas, Romuvėnų at-

stovs Edmundas Vaitkevičius, Antanas Vaišnys, iš New Brittain atvykęs pulk. Šova, JAV Bendruomenės centro valdybos sek. Antanas Saulaitis, skautų džiugovų atstovas Pesytė ir šios akademijos šeimininkas — Tautinės Sąjungos Waterburio sk. pirmininkas Dr. M. J. Colney.

Vladas Varneckas supažindino Waterburio visuomenę su A. Smetonos publicistika, gražiai paskaitėdamas įtraukas iš A. Smetonos raštų, kurių turinys pritaikytas šių dienų gyvenimui. Antrasis prelegentas, konsulas A. Simutis davė trumpą apžvalgą A. Smetonos veiklos Amerikoje, kurioje ir pačiam A. Simutui teko asmeniškai dalyvauti. Po šių gražių pranešimų prabilo ir gyvijo A. Smetonos gyvenimo ir veiklos liudininkai, stebėtojai. Iš Amerikos lietuvių senų ateivių, čia turime tik 2 asm., kurie už lietuvišką veiklą Amerikoje, buvo a. a. prezidento A. Smetonos apdovanoti Gedimino ordenais kun. J. J. Valantiejus ir komp. Aleksandras Aleksis. Kaip vienas taip ir kitas, savo kalbose gražiais žodžiais paminėjo A. Smetoną, griežtai, bet teisingai žodį tarė dr. Petras Vileišis buvusiams ir esamiems kritikas. Ypatinai pabrėžė A. Smetonos didelę toleranciją dvasiškų atžvilgiu, kurią jis statė pavyzdžiui ir dabartiniam visų srovių veikėjams.

Daug kam gili įspūdį paliko senutės Stanisla Venclauskiene (šiaulių advokato Venclausko žmonos) prisiminimai apie A. Smetoną iš 1898 metų kaip apie žmogų ir veikėją iš tų laikų, kada' jie kartu veikė, o lietuviška veikla buvo draudžiama.

A. Saulaitis ilgesnėje kalboje gražiais žodžiais apibūdino A. Smetoną kaip skautų šefą ir jaunūmenės auklėtoją-kultūrinių.

Dar kalbėjo Marta Zailskienė, A. Dzimida, E. Krasauskas ir A. Malakauskas.

Meninė dalį, vadovaujant komp. Aleksui, atliko S. T. Stulginskaitė ir Kazys Seliokas. Deklamavo O. Malakauskaitė ir Mindaugas Cempė.

Dalyvavę minėjime vietiniai ir iš toliau atvykę buvo sužavėti Waterburio visuomenės vienybe minint šią sukaktį. Dalyvavo visų pagrindinių politinių ir visuomeninių srovių organizacijų, senos ir naujos kartos ateiviai. Visi jie atėjo nuoširdžiai ir gražiai pagerbti ir paminėti buv. didįjį lietuvi, buv. Lietuvos Valstybės prezidentą.

Plačiai ir ypatingai gražiai

paminėjo šią sukaktį Waterburio amerikiečių dvi radijo stotys anglų kalba ir amerikiečių spauda, įdėdamos iškilmų aparšymą ir fotografijas savo dienraščiuose.

Po akademijos dalis publikos liko arbatėlėje, kurioje dalyvavo apie 150 žmonių. Čia daug pagelbėjo Stulginskaitė ir Mina Rushinskas, reikia tikėtis, kad šia gražia, vienybės sugyvenimo ir bendradarbiavimo nuotaka pradėtas Waterburio 1954 visuomeninis darbas bus gražiai tęsiamas.

Minėjamą rengė Waterburio Lietuvių Tautinės Sąjungos skyrius. M.

BERWING BRIQUETS \$19.70—(No Dust or Slack) POCAHONTAS STANDARD \$17.50—(Medium Size) KENTUCKY BLUE GRASS LUMP \$17.25—(Hi-Heat Coal) HOT FLASH LUMP OR EGG \$13.75—(No Slack) KENNY-ROBB COAL CO. CH 1-5645 (6)

"Hi" COST OF LIVING IS HAMMERING AT US TOO!

Taip, Reddy Kilowat yra liečiamas, ir liečiamas smarkiai, augstų pramonės kainų. Tiesą sakant, "Old Hi" pakėlė kainas reikmenų, reikalingų Illuminating Company augščiau ir augščiau, iki 200% ir daugiau nuo 1929 m. kainų. Šis sekantis apibūdinimas duos jums bendrą vaizdą: angliai, kurių tūkstančiai tonų yra sunaudojama kasdien, kainuoja dvigubai, negu kainavo 1939 m.... varinė viela daugiau kaip padvigubino savo kainą... ir stulpų ir skersinių kainą patrigubėjo nuo 1939 m. Kol tai įvyko ir mūsų algos padvigubėjo.

Tačiau Reddy Kilowat taip pat nenusileido. Mės nupirkom daugelio milijonų vertės automatiškų, mechanizuotų įrengimų. Mūsų darbininkai kreipė dėmesį į kiekvieno Illuminating veiksmo kainą — ir tuo pačiu pagerino savo veiklą ir jų patarnavimą. Šie veiksniai, pridėjus jų didesnę elektros naudojimą, padėjo mums sumažinti bendrą vieno namų vartojimo elektros vienetų kainą 20% per paskutinius 14 metų.

Nesvarbu kaip baigsis Reddy kova su augstom kainomis, jūs galite pasitikt, kad mes ir toliau duosim vis geresnį elektros patarnavimą už žemiausią galimą kainą.

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE IN THE BEST LOCATION IN THE NATION

SORN'S RESTAURANT

6036 ST. CLAIR

... Jums
pranešame

DIDYSIS ATIDARYMAS

MOSŲ GRAŽIAM, NAUJAI PERTVARKYTAM
RESTORANE

SVEČIŲ KAMBARYS IR VIRTUVĖ

Svečių kambarys
naujai apstatytas
representacijai
Šaukite:
ENDicott
1-5214

Mes tikime ir laukiame, kad
čia lankysis nauji ir seni mūsų
svečiai ir džiaugsis įrengimais.

ATDARA 24 VAL. KASDIEN. Uždaryta tik
SEKMADIENIAIS

Geriausai sveikinimai draugams ir rėmėjams

THE GEOMETRIC STAMPING CO.

IV 1-3800

1111 East 200th Street

Pirmo, žino ma kartus i sidrauga pažinčiai momentu sakiniiais tėva, bet pei vyk ilstetis (naktį), autografi nespejo siule su patogesi Gastru man, ku stovui, aukoti vakarą, bassadori keno nei gos ats nepamir natuuali prastos kuri sel užbaigia je, mūsų leje, Sh laurus s glėbį gel se suk aplodisn

Deši mas, čia jais gali mis int tik tomi kai atsk lietuvišk visą sav keletą a kondens — Es kaip ir t piliečiai. ir "inte vo rusų je, kur Vilniuje cūzė. M bet tėva ko save vo Kau kėjai. T lietuve tuviškai no gyve galo ma sitikinet viškai n bet supi lietuviai kad vis tikrujų, prancūzi primirše kai paki Svetlana išvertė — A metals. baletą a velio pa tada ga karų Et mes išv metals, tu. Nuo po dau savo ausia tus, visi ką. Čia pradėjav ro; būd išvykau tis ir ču patekti kusi m kompan gavau. Wells t vė visol

M visos ir suomet — pak — T. atsako — O k esu lie

Stai jums Svetlana Beriozova

(Tešins iš perėjo numerio)

BRONYS RAILA

Pirmoji ją sučiupo ir susipažino mano žmona, po to kelis kartus išsikalbėjusi ir greit susidraugavusi. Gi mano pirmajai pažinčiai pasitaikė labai netikėtas momentas. Pasikeitė keliais sakiniiais apie Kauną ir apie jos tėvą, bet po spektaklio visai trūpe vykstant vakarieniam ir išsėdintis (buvo jau prieš vidurnaktį), staiga ją apspito pulkas autografų medžiotojų. Svetlana nespėjo pasirašinėti ir pati pasiūlė susitikti geresniu laiku ir patogesnėje vietoje.

Gastrolėms jau baigiantis, ji man, kaip lietuvių spaudos atstovui, su malonumu sutiko pakvoti visą labai užimto laiko vakarą, ir tada jaučiuose Ambassador Hotel įrengimuose, niekenu netrukdomi, turėjome progos atspėti visas mįsles. Ilgai nepamiršiu šios tokios kuklios, natūralios, nuoširdžios ir paprastos mergaitės, tos pačios, kuri sekant vakarą, gastroles užbaigiant, "Silvijos" spektaklyje, mūsų miesto didžiausioje salėje, Shrine auditorijoje, skynė laurus scenoje, nebesuimdamą į glėbį gėlių puokščių ir žiūrovuose sukeldama nesibaigiančius aplodismentus.

MERGAITĖ IS KAUNO

Dešimteriopai sutrumpindamas, čia su lietuvišiais skaitytojais galiu pasidalinti tik mažomis interviu nuotrupomis, ir tik tomis, kurios man atmintis atskleidė Svetlanos dvasios lietuviškumą. Ji pasipasakojo visą savo autobiografinę, kurios keltą akimirnių čia norėčiau kondensuoti...

— Esu lietuvi ir ligi šiol aš, kaip ir tėvai, tesame Lietuvos piliečiai. Esu pagal savo kilmę ir "internacionalė". Senelis buvo rusų kilmės, gyveno Lietuvoje, kur dirbo kaip mokytojas Vilniuje. Mano senelė buvo prancūzė. Motina kilusi iš Rusijos, bet tėvas gimęs Lietuvoje ir laik save lietuviu. Abu tėvai buvo Kauno valstybinio baleto solistai. Tėvas mane auklėjo, kaip lietuvi ir buvo pramokęs lietuviškai kalbėti. Bet visas mano gyvenimas taip ėjo, kad be galo mažai teturėjau progos susitikinėti su lietuvišiais. Lietuviškai nebegaliu laisvai kalbėti, bet suprantu ir jei tik ilgiau su lietuvišiais gauju pabūti, jaučiu, kad vis geriau suprantu... (Iš tikrųjų, pokalbyje, kurį vedėme prancūziškai, kai mano žmona primiršo vieną žodį ir lietuviškai paklausė, kaip pasakyti, — Svetlana pati pirmoji teisingai išvertė į prancūzų kalbą...)

— Aš gimiau Kaune, 1932 metais. Bet Kauną ir jo gerą baletą atsimenu tik iš gražių tėvelio pasakojimų. Mano tėvai tada gavo pakvietimą šokti Vakarų Europos baleto trupėje, ir mes išvykome iš Lietuvos 1934 metais, kai aš teturėjau du metus. Nuo to laiko tėvai važinėjo po daugelį kraštų, šokdami, o savo vaikystę praleidau daugiausia Prancūzijoje. Karui kilus, visi persikėlėme į New Yorką. Čia, būdama jau 7 metų, pradėjau mokytis baleto. Po karo, būdama 15 metų, su tėvais išvykau į Londoną toliau mokytis ir čia netrukus gavau progą patekti į didžiąją sceną. Esu šokusi markizo de Cuevas baleto kompanijoje, o nuo 1949 metų gavau angažamentą į Sadler's Wells trupę, kuri man daug davė visokių patalpų.

KITAIP IR BŪTI NEGALI!

— Man įdomu, kodėl apie Jūsų visos informacijos ir spauda visuomet kalba, kaip lietuvi, — paklausiau. — Tai visai natūralu, — greit atsakė Svetlana, — kiek nustebsi. — O kaip kitaip galėtų būti? Aš esu lietuvi, mūsų kompani-

joje visi žino, kad lietuvi, tai taip sako ir rašo. Kalkurie gal dar daugiau dėmesio atkreipia ir pabrėžia, nes visoje Sadler's Wells trupėje aš esu tik viena lietuvi ir svetimtautė. Visi kiti yra anglai arba iš kitų britų imperijos vietų, kaip Kanados, Australijos. Tiesa, buvo dar vienas draugas iš Pabaltijo, latvis, bet ir jis dabar jau yra pasidavęs anglui. Aš viena kaip lietuvi ir svetimtautė bepaliku visoje trupėje... Dabar man nebėra kitių jokių pastangų, kad apie mane ką nors rašytų, kaip lietuvi. Tas vyksta savaime, ir aš tuo labai džiaugiuos...

Jūs, mieli skaitytojai, dabar matote, kokią aš padariau psichologinę klaidą, kaip per daug nuoširdus ir nepritęsęs reportieris, statydamas Svetlanai tokį naivų klausimą. Už tokį klausimą Svetlana ėmė iš manęs beveik juoktis. Ir davė pamoką man ir daugeliui. Ir dabar jums prisipažinsiu, kad aš lygiai su ja džiaugiuos dėl tokios klaidos, ir iš tikrųjų norėčiau, kad man pasisektų dar daug padaryti panašių "klaidų", kai tenka ir gal dar teks kalbėtis su greit ir gal per greit nutaustančiais lietuvišiais svetimame pasaulyje...

GIMTINĖS ILGESYS

— Ar pagalvojate kada apie sugrįžimą į laisvą Lietuvą, kai iš ten bus pašalinti bolševikai? — paklausiau jau kiek atsargiau.

— Žinoma! O kaip kitaip gali būti? Tėvelis ir aš dažnai apie tai svajojame. Kas gali būti mėsos, kaip vėl, po daugelio metų išvyti savo gimtinę? Tėvelis man daug kartų yra pasakojęs, koks buvo geras ir stiprus Kauno baletas. Ir kaip aš norėčiau pati ten šokti, daug kartų šokti, kur šoko mano tėvai. Norėčiau ten pagyventi ir tikiu, kad man be galo patiktų. Tiesa, dabar pripratau baladotis po pasaulį, ir jeigu man vis sektųsi, be abejojimo, gastroliuočiau ir toliau, bet metus kitus pašokti Kaune arba Vilniuje, po to svetur pavaižinėti, ir vėl sugrįžti ir žinoti, kad turi kur sugrįžti į savo laisvą tėvynę, — juk tai žavinga, ar ne tiesa? Lietuvoje yra pasilikę ir daugumas mūsų giminių...

Ir kai viena pokalbio proga, nors ir neturėdama jūsų visų įgaliojimo, bet būdamas tikras, kad kiekvienas lietuvis, jei tai pažintų, panašiai galvotų ir jaustų, perdaviau lietuvių užsieniuose susizavėjimą jos sekme, kaip menininkės, ir visų mūsų pasididžiavimą ir dėkingumą, kad ji, pasireikšdama visur kaip lietuvi, mums visiems daro garbę ir savo srityje taip plačiai populiarina Lietuvos vardą, — nemokėčiau jums ant popierio perduoti to atviro šypsio, jos lūpos ir staigaus žvilgesio akys. Kaip Svetlana nuoširdžiai džiaugėsi, džiaugėsi beveik kūdikiškai!

SKOLA IR ISTIMYBĖ

Kai po to praleisto vakaro atsisveikinime, linkėdamies vis kada pasimatyti, išsinešiau, kaip lietuvis, tokį gerą ir gražų jausmą, kurio skaidrumas dabartinėmis mūsų likimo valandomis taip nedažnai susildo mūsų širdis. Man tai buvo didžiai savotiškas, vienas iš pačių savotiškiausių ir galbūt pačių poetiškiausių išsimybių Tėvynei pažydytų. Toliau ir tik kūdikystės sapnuose tepažintai Tėvynei...

Ir pagalvojau: — prof. Mykolas Biržiška savo studijoje apie Puškiną yra surašęs kelias dešimtis pavardžių lietuvių, kurie šimtmečio bėgyje yra davę

žymesnių įnašų rusų tautai, jos valstybei, mokslui, menams ir technikai. Paskutinis, ryškiausias vardas čia buvo gal poeto Jurgio Baltrušaičio. Tiek daug mes atidavėm rusams ir tiek mažai rusų kilmės žmonės mums tą skolą grąžindavo.

Ir štai dabar jauna ir sodriu meniniu talentu apdovanota mergaitė iš Kauno grąžina lietuvių tautai ir Lietuvai skolą, grąžina ypatingoje srityje ir ypatingu būdu, ir laiko tvirtą ištikimybę Lietuvai tokiu metu, kada negali būti jokios kalbos apie interesus ar išrovimus, o tik nuoširdi meilė savo gimtiniam kraštui.

Tad kodėl čia mums visiems nepasidžiaugti Svetlana Beriozova ir kodėl nepalikėti daug, daug laimės jos lietuviškai širdiai ir nepailsimo... jos taip grakščioms ir vikrioms šokėjos kojoms?...

SIAURAS NEPARTIŠKUMAS

Mūsų mieste (viename ne iš mažųjų) irgi buvo Prezidento Smetonos minėjimas.

Pradininkai, dviejų ar trijų organizacijų atstovai, sumanę pakviesti ir daugiausia organizacijų į rengimo komitetą. Dėl vienos iš jų kilo abejonių: kažin, gal nenorės, gal jiems nepatogu... Nutarta pažalvoti nuotakas: jei palankios — kviesti, jei ne — palikti ramybėje.

Žvalgai užtikrinu, kad nuotakos visai palankios. Pakvietimas perduotas. Atsakymas verčia žvalgas prausti: neigiamas. Mes, sako, nepartiniai, prieš patį reikalą nieko prieš neturime, bet kadangi čia rengia tik viena partija, tai mums dėtis nepriimtina.

Gerai. Bet greit ateina kitas atsakymas, pirmajam priešingai: sakykit kada posėdis, mes atsišim atstovus.

Ateina. Kaip nepartiniai, pasiūlo į minėjimą kviesti visus, nepartinius ir partinius iš visokių partijų. Kiti komitete, kad ir "partiniai", neprieštaraujami sutinka. Kvietimai pasiekia ir įvairių partijų "rabinus". Ir... sušūksia iš visų pusių telefonai: Kaip? Jūs jau su "anais" susidėjot? Ar pašėlote!

Nepartiniams galvosūkis. Spandimas toks didelis, kad nutaria trauktis. Apisgalvojom, sako. Negalim partinių minėjimuose dalyvauti. Nariai kaip sau nori, bet kaip organizacija — iš komiteto turim išeiti.

Betgi Lietuvoje buvo trys prezidentai ir visi partiniai. Tai jums iš viso Lietuvos prezidentų minėjimuose dalyvauti nebegalima?

— Tau jau, turbūt, ne... — Na, o kaipgi su Kudirka? Ir jis gi partiją kūrė, su kuni-gais nelabai sutarė... Ir jo negalėsit minėti?

— Gal ir negalėsit... — O Basavičius, kuris prisilaikė prie tos pačios partijos kaip ir Smetona, arba Vaižgantas? Jų irgi negalėsit minėti?

— Gal jų irgi... — O kaip su Vasario 16? Juk tai taip pat partinių darbas... — ???

Minėjimas įvyko. Susirinko pilna salė "partinių" ir "nepartinių". Kaip galų galėję su nepartinėmis organizacijomis, niekas nei neužsiminė. Tiek to. Tik, regis, mūsų visuomenėje visgi atsiranda naujas reiškinys. Ligšiol turėjom tik siaurą partiškumą. Dabar, regis, jau turėsim ir siaurą nepartiškumą...

Tremtyje mažyčiai auga be pieno, be mėsos, be sviesto. Padėk jiems savo auka.

Nuo Užulėnio...

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

toriteto tvarka. Mūsų Pabaltijo kaimynai seka mumis. Bet taip amžinai nebus: gyvenimas turi savo sąlygų. Ateis laikas, kada bus ir mūsų valstybės kita forma.

Toliau prelegentas atpasakojė tragišką 1939-40 metų įvykių eigą ir kategorišką A. Smetonos atsisakymą priimti Sovietų Sąjungos 1940 m. birželio 14 d. ultimatumą, siekusį sužlugdyti Lietuvą; jo siūlymą pasipriešinti Maskvai ginklu ir ministerių tarybos (sudarytos iš tautininkų, krikščionių demokratų, valst. liaudininkų ir nepartinių) narių daugumos pasisakymą už nespriešinimą; pagaliau prezidento apsisprendimą išvykti iš okupuojamos Lietuvos laisvam užsienin pasauliui protesto pareikšti ir Tėvynės laisvės siekti.

Akademija baigia koncertu

Pakiliuos nuotakos akademijos antrą dalį atliko muz. Br. Jonošas vedamas Chicago's vyrų choras, gerai padainavęs kelias, progi daromas, dainas. Šis drausmingas, vienodo skoningo apdaro choras yra tikrai vyriškas, nes, nepaisydamas antrosios pačią dieną programos tarptautiniame pavergtųjų koncerte Lane technikos mokykloje, jis ryžosi pagerbti ir Lietuvos prezidento atminimą, nors ir vėlokai buvo pakviestas.

Pulk. K. Dabulevičiui rengėjų vardu padėkojus visiems, prisidėjusiems minėjimą organizuojanti, akademija baigia sutartinio choro ir visų dalyvių Tautos Hymnų, kurio žodžiai ypatingai prasmingai skambėjo Lietuvos Laisvės Kovotojų, Nepriklausomybės Akto Signataro ir I-jo ir IV-jo Lietuvos Respublikos Prezidento Antano SMETONOS darbų ir siekių prisiminimo fonu.

Minėjimą organizavo komitetas: pirm. pulk. K. Dabulevičius — Ramovė, vicepirm. K. Kasakaitis — Taut. Korp. Sambūris, sekretorius A. Siliūnas — Laisvės Kovotojų S-ga, inform. reikalų vedėjas T. Blinstrubas — Tautinė S-ga, nariai: P. Gaučys — Liet. Bendr. Chicago's Apygarda, A. Juodka — Savanorių Kūrėjų S-ga, J. Paplėnas — Tautinis Sąjūdis, S. Oželienė — Birutės D-ja, Br. Kliorė — Skautų S-ga ir R. Babickas — A. Liet. Studentų S-ga.

Visas rengėjų viltis prašokusio minėjimo pasisekimas pirmoje eilėje tenka skirti Chicago's lietuviams, mokantiems tautinės reikšmės faktus vertinti deramu mastu.

J. Lūžys

DETROIT

LIET. NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIME KALBĖS ADV. ANTANAS OLIS

Liet. Nepriklausomybės 36 met. sukakties minėjimas šiemet ruošiamas vasario 14 d., 3 val. p. p. Western High School salėje.

Kalbėtoju yra pakviestas ir jau sutiko mūsų visų gerbia-

NUO CARO RUBLIO IKI BOLŠEVIKŲ ČERVONCO

r a s i Jono K. Kario puošnioje "NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS PINIGAI" knygoje 1915-1941 m. Lietuvos kursavusių įvairių pinigų istoriją, numizmatiką ir natūralaus dydžio banknotų bei monetų fotografijas.

Reto įdomumo knyga ir pinigų albumas vienoje vietoje! Anglių kalba santrauka knygoje daro ją įskaitomą ir nemokantiems lietuviškai. Ir visa tai — tik už 5 dolerius!

Užsakydami rašykite: J. K. Karys, 45 Park Terr., Bridgeport 4, Conn.

mas adv. Antanas Olis, Chicago's miesto Senitarijos Distrikto prezidentas.

Iš amerikiečių kalbės Michigan valst. senatorius Homer Ferguson. Tikimasi ir kitų Detroito miesto valdininkų atsilapkant.

Yra telkiamos vietinės meninės jėgos meninei programai.

Minėjimo paruošiamuosius darbus atlieka Organizacijų Centro valdyba ir komisija. Valdymo šimmet sudaro: V. Staškevičius, Ds. J. Brundza, J. Pilka, J. Overaitis ir M. Sims. Komisijon' išrinkti: F. Motūzas, S. Simoliūnas ir I. Skirgaudas. Taipgi uoliai darbuojasi Am. Lietuvių Tarybos atstovė E. Paurazienė.

ANTANO SMETONOS 10 METŲ MIRTIES MINĖJIMAS

Šis liūdnas minėjimas mūsų kolonijoj yra suskirstytas į dvi dalis. Sausio 9-10 dienomis ir kovo 14 d.

Sausio 9 d. p. Al. Gilvydis pasakė atitinkamą kalbą per lietuvių radijo valandėlę. Gi sausio 10 d. Sv. Antana bažnyčioje, 11 val. įvyko gedulingos pamaldos, kur dalyvavo lietuviai skautai ir skautės su vėliavomis. Lietuvių vėliava buvo perrista gedulu.

Šios parap. klebonas kun. I. Boreišis pasakė ypatingai reikšmingą pamokslą. Jis a. a. prezidento mirtį ir visus prieš jį nusistatčiusius palygino su nesuiklausančiom ir, savo praeities negerbiančiom šeimom. Negerbia savo šeimos, negerbia savo vadų ir t. t.

Parapijos choras vedamas muz. J. Blažio gražiai giedojo pamaldose.

Pamaldose buvo daug žmonių. Kovo 14 d. yra ruošiamas kalbos ir meninė programa.

Minėjimų rūpinasi iš daugelio draugijų pirmininkų išrinktas komitetas.

M. Sims

Padėk Europoje likusiems lietuviams treninims apsiginti nuo žiemos šalčių — aukok BALFO rūbų vajui.

GERIAUSI SVEIKINIMAI MANO DRAUGAMS

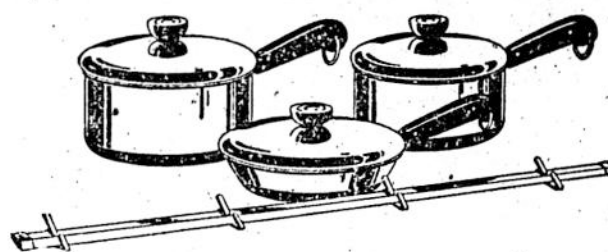
GEORGE R. BENDER

KANDIDATAS

KONGRESUI 23 DISTRIKTO

SUOPIS FURNITURE

is headquarters for
REVERE WARE

Jūsų susipažinimui su Rever Ware siūloma 7 gabalų setas, labai pigia kaina, tik \$14.95. Labai tinkama dovanoms. Geresniam virimui pirk tik nikelinis variniai dugnais puodus — Rever Ware.

ILLUSTRATED:

Revere Ware Beginner's Set (1 and 1½ qt. Sauce Pans and 6 in. Skillet, all with covers — plus stainless steel Revere Rack).

WE CARRY A COMPLETE STOCK OF REVERE WARE

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park Ave.

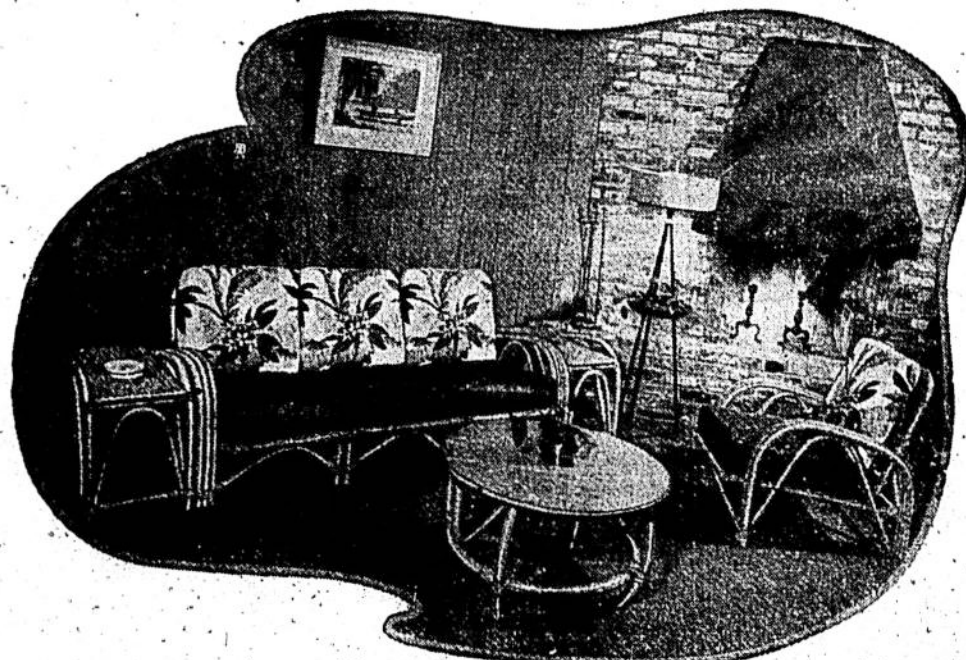
EX 1-0911

7 DALIŲ INDIJOS NENDRIŲ BALDŲ KOMPLEKTAS, PARODYTAS PAVEIKSLE, UŽ

\$ 229

- 3 asmenų sofa.
- 1 minkšta kėdė.
- 2 galiniai staliukai.
- 1 apvalus stalas.

Nepaprasti raštai.
Pritaikytos spalvos.
Geltos ar raudonos medžio.
Nedylamos plastikos.
Įvairūs pasirinkimai.
30 colių skersmens.
plastikos viršus.

Cleveland Showrooms, Inc.

AND "TROPIC SHOP"
VISIT OUR SHOWROOM DISPLAY OF FINE FURNITURE
By J. FINK
633 Huron Road
OPEN EVENING
PR 1-7642

Giedra visad grįžta

K. Barėnas, Giedra Visad Grįžta, Novelės. Išleido "Tremtis", 1953 m. 215 psl.

K. Barėno vardas nėra svetimas visuomenėje, kuri pažįsta jį kaip gabų publicistą kritiką. Dabar su "Giedra visad grįžta" pradeda jis ir rašytojo lapą.

Knygoje telpa aštuoni dalykėliai, kurie yra pavadinti novelėmis.

Anglosaksai turi du populiarius terminus: short story ir novel, mes tuo tarpu, turbūt, slavų įtakoje — tu terminų turime daugiau, bet ir tai retai įtikinamą recenzentams, kurie prakaituodami lieja išmintį, mėgindami pasirodžiusią knygą įsprauti į centimetrus išmatuotą, žanro teoriją, pamiršdami, kad kūrinys, gyvas būdamas, yra lankstesnis už sausas teorijas ir turėtų užtekti kelių būdingų ženklių, kad išskotumėt vietos mažiau reikšmingam pavadinimui.

"Giedra visad grįžta" turi kaikiurių ty noveli būdingų ženklų: staigus charakterio pasirodymas, taupus žodis, negausūs, tik pagrindiniai personažai.

Knyga yra dvilypė. "Pusberni ir pusmergė", "Medį", "Mano dėdė Vaitiekų", bei "Tetą Karoliną" sudaro tie patys asmenys ir tik laikas akina atskirus epizodus įvykius. Tuo tarpu "Keiliukas", "Balandžiai", "Duobė", "Veidai už lango" jau kiekvienas sau, be ryšio su kitomis novelėmis.

Tonų novelėms (išskyrus "Veidus už lango") sudaro kaimas, tačiau ne kaimo buitį rūpi autoriui, bet žmogus, kaip centras, jo charakteris, kuris nulemia ir stumia visą veiksmą. Kas būdinga, tai kad rašytojas neįsikišo didžiulių konfliktų, stiprių drąsų sukreitimų, bet jam rūpi paprastos kasdienės žmonių silpnybės ir įgimtų dorybės,

kurios, būdamos lyg ir perdėtos, veikia kitus, stumia veiksmą.

"Giedra visad grįžta" man primena mano laikų Lietuvoje išgarsintas Cvirkos "Kasdienės istorijas". Mat, kai kur fonas, forma, vaizdavimo priemonės ir net tas veiksmas stumiantis viršūniantis charakterio bruožas yra bendras. Bet Cvirkos knygoje blogio vinis buvo kalama skaitytojų į krūtinę, tyčiomis chorizontas buvo juodinamas, norint pastumti į pesimizmą, tuo tarpu Barėno knygoje atvirkščiai. Silpnybės netendo chorizonto, blogis lyg pabrėžia, išryškina gerį. Žmogaus silpnybės yra gamtos migla, pro kurią visgi šypsosi saulė. Net tas žiaurusis Vaitiekus, gale lyg nusivinta, kai susikabins rankomis šypsodamasis eina su Adele; net Pranckūnas palieka nenukirtę ažuolo, net pašalintas senūnas nejučia pagiežos, bet už naujas mokyklas, geresnius kelius dekingas, nori prezidentui padovoti porą mėlynų balandžių. To aukso pelenuose yra ir kituose novelėse.

Intriga, kaip minėjau, vieno kurio žmogaus būdo bruožo stumina, negali būti paini. Bet ji yra nuosekliai, pagrįstai, vykdoma iki atomazgos.

Barėno kūryboje nusipindi ir lengvas gyvenimiškas humoras. Štai Vienkartienė tragiškai komiška (Pusbernis ir pusmergė) — ji yra keista. Bet veltui Vienkartis, būsimasis vyras, stengiasi išaiškinti Emilės keistumą — jam nesiseka. Užklaustas pirmąsias paaiškina:

— Aš taip pat keistas. Svečiuose, vistiek, ar pas kleboną, ar pas kaimyną, išgersiu dvi tris stiklines ir tegul per naktį sėdės silpnybės ir įgimtų dorybės,

grįžęs namo, tai būtinai vienas pats atsisėdęs išbūzinsu didžiulį šotį ar pusbutelį ir tik kada eisiu gulėti.

— Keista! — nusistebėjo Vienkartis.

— Matai; jau sakai, kad keista!

Tik vedęs, tuoj po pažnyčios, užkūrys patyrė, kur žmonos keistumas glūdi, bet jau buvo pervėlu.

To humorio užtinkam ir "Duobėje" ir "Tetoje Karolinėje" ir kitur. Yra ir komizmo. Štai "Veidus už lango", nusižengusi lagerio drausmei ir tvarkai, senutė pasakoja.

— Aš sau, prireikia, ir pabėgėju į krūmelius, ten už tvoros į krūmelius. Laisvė, geras oras. Kaip, būdavo, kaime — už daržinės ir kukuojį sau. I debesėlius žiūri ir kukuojį. O šia tau ne. Paskutinį kartą nubėję, o tik strikt iš krūmų Mačiokėlis su Strimačiuku.

— Stok, boba, — mes policija! Ypatinga dėmesį reikia atkreipti į "Tetą Karoliną". Jei Krėvės "Antanuko rytu" mes užtinkam naryvų gamtos reiškinį suasmeninimą, kuriuos sukuria Antanukui senelė, tai "Tetą Karoliną" žengta toliau. Reagavimas į aplinką į kritusį žodį, kartais fantastinį, kuria vaiko subtiliam protu savotišką pasaulį, kur švelnus realizmas pinasi su lyrinio pasakiškumu.

Suaugę vaikai tik impulsu duoda, o toliau jau veikia vaiko protas, lakumas, tačiau to lakumo šaltiniai nėra labai platus. Juos vilioja: — bažnyčia, teta Karolina, šeberkštys bei koroninas. Tas viskas, perkosta per švelnią Beneduko sielą, sužiba tokiu nemeluotu nusirdumu bei vaizdinumu, kuris teigiamai puosia knygą.

Tamsiausias knygos asmuo yra dėdė Vaitiekus. Jis ryškus, lyg iš marmuro iškaltas. Jis net žiaurus, bet, kur jis pasitinka, savaime temsta chorizontai, lyg koks nelabasis pritrau-

kia ašdros ir tamsos. Štai karčiame visi įvykiai persunkti tokia blogio simfonija, kad nejučiomis gallimės Beneduko. Kas tau, Benedukai, palaužė sparnus, kas įpratino prie pusbutelio?!

Išimtinę vietą knygoje užima "Veidai už lango". Tai psichologinė novelė palaipsniui atskleidžianti dukters meilę motinai, kurios ji neteko. Su šia novele autorius įrodė, kad jis gali būti puikus sielos narpliojas, kuriam nesvetimas joks gilus pažinimas. Mažiau vykęs yra "Keiliukas", kur Drobišius, mėtųdamasis tarp įžulimo bei bailumo, palieka lyg ir neužbaigtą, lyg ir dirbtinai nukirstą veiksmą.

Pasitaiko, nors retai, ir minties pakartojimas. Skaitytojas, suprastę mintį, kartais nusivilia, jei jam autorius dar ją sukranto. Pav., kai Emilė atsisakė gyvyje inventorius iš būsimojo vyro ūkio, tas po bučkelio, atitraukė lūpas, kakzokiu baimės ir džiaugsmo virpuli drebėdamas. Jau savaime kyla malonus įtarimas, kad ne tas bučkis tokį laimingą jį padarė, bet tas inventorius palikimas. Gaila, kad autorius net du kart pats tą įtarimą kartoją skaitytojui.

Barėno sakiny s neperkrautas. Jis yra aiškus, natūralus ir jame glūdi pasireiškimas bei vaizdas, pav., "Iš už pilkų debesų išlenda saulė. Debesys greit bėga, greit skuba, sklaidosi. Su tvaska pamiškėles krūmų šlapi lapai, o žolelės žalumas pagrioviuose dvelkia rudeniu — kuprojasi, linksta prie žemės".

Dialogas trumpas. Ūkininkas, kai jam pilna širdis, nėra plepus, jam kartais sunku išreikšti jausmo, visu niuansu, jis pasitenkina paprasčiausiu žodžiu. Įsiklausykime, kad ir į šį dialogą.

— Žiūrėk, tau, seni, auga! — stebėjosi Gervydys Baltinis.

— Auga! — linksmas atsakė senis Samukas. — Auga. Pirmiečiai linai žydėjo, o dabar avi-

IR TU, M. K. ČIURLIONI!

Kai romėnų Julius Cezaris samokslininkų tarpe pamato seną, patikimą bičiulį, paskutinį žodį šioje žemėje išreiškia nusivylimo kupinu klausimu?

— Ir tu, Brute?

Kai mes už Lietuvos sienų bandome nematyti tautinių bėdų, slėpdamies savo pačių namus už naujų baldų, šaldytuvų ir televizijų, ateina, lyg samokslininkai: Valančius ir Maironis, Kudirka ir Vaižgantas, Šimkus ir Gruodis ir priminimas, knyga ar daina audrina širdį ir priverčia mintimis grįžti į namus,

žos auga. Kodėl neaugti? Auga!

— Taigi, kodėl neaugti?

— Kai sveikatos nepagali, tai auga. Kodėl neaugti?

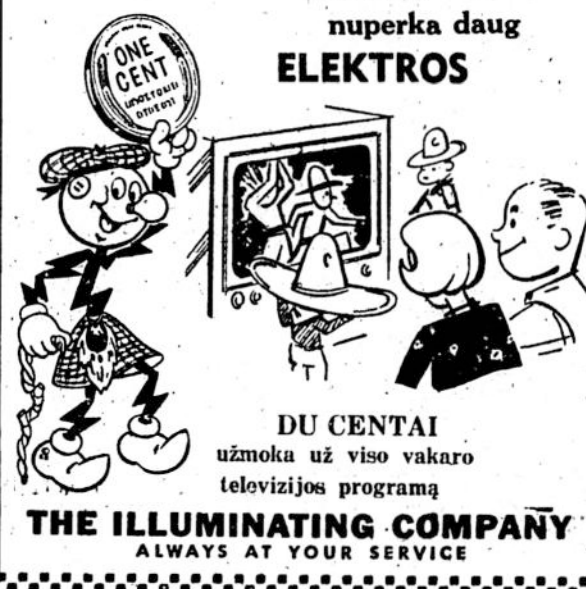
— Taigi, kodėl? Auga sau...

Žodysnas švarus, lengvas, nors ir gausus, bet neperkrautas, klaidų reta ir tai tik korektūros pasitaiko.

Su šia knyga autorius pasirodė kaip brandus rašytojas, ir tikimės daugiau sulaukti jo knygy.

Z. Krikštaitis

CENTAS
nuperka daug
ELEKTROS

DU CENTAI
užmoka už viso vakaro
televizijos programą

THE ILLUMINATING COMPANY
ALWAYS AT YOUR SERVICE

gelbės. Kas matė Medvėgalį ir Zarnasų ežerynus, artoją saulėlaidį ir šventą Joną prie šaltinio, tas vistiek matys Lietuvą ir jį dangoraižius žiūrėdamas. Kas girdėjo vėją pavasarį miškuose, jaunimo dainą, po laukų darbą ir tėvo — motinos žodį kūdikio dienoje, tas girdės Lietuvą ir po to, kai jo ausys jau viso kito pasaulio atsisakys klausyti. Kas ragavo miglos ir žuvies kvapą žvejų kaimuose, melžiamos bandos ir šviežios duonos kvapą, tam kvepės Lietuva visų krypčių šios žemės vėjais.

Taip, kas dar nėra miręs jausmi ir galvoti, tas pajus ir supras, kad nėra būdo nutildyti gimtosios žemės ilgesį ir gimtojo kraujo balsą, kad dora, tikra ir pastovi laimė — maitinti sielą kiekvieną lietuviškos kultūros apraška, kad savos kultūros palaikymas tremtyje yra nustojęs būti mados ar pramogos reikalas, o kiekvieno ir visų pareiga, kad tam su džiaugsmu ir be raukšlės kaktose reikia skirti ir laiko, ir pastangų, ir pinigų.

A. L. B. Clevelando Aplynkė pasinaudojo mūsų garsojo pjaunio Andriaus Kuprevičiaus viešėjimu ir sudarė jam sąlygas įrašyti M. K. Čiurlionio kai kuriuos planinio kūrinus į plokštelę. Per devyniolika minučių pateikiami šie veikalai: Muzikos Bruožai, Preljudai, Noktiurnas ir Variacijos Lietuvius Liaudies Dainos Tema. Plokštelė gerai atestuota abu dideliu menininku: ir kompozitoriu, ir jo interpretatoriumi. Gera progandinė dovana ir sveiktinai.

Plokštelė jau gaunama daugely Amerikos miestų pas platintojus. Plokštelė gaunama ir Dirvoje.

Plokštelė įdėta į skoningą aplanką, kurio vienoje pusėje duoda trumpa informacija apie M. K. Čiurlionį, o kitoje — apie A. Kuprevičių. Vienų aplankų tekstas angliškai, o kitų — lietuviškai.

V. Mrs.

GYSKUPAS IR VELNIAS

IGNAS J. SEINIUS

(Tęsinys iš pereinamojo numerio)

— Liko paskutinis lankytojas! — atsidūsta vyskupas Frost po trijų valandų priėmimo, daromo du kartus per savaitę.

Jis dabar pavargsta nuo menkniekių, labiausia nuo pasikalbėjimo su žmonėmis, klausydamas jų smulkmenomis perkrautų pasakojimų ir skundų.

Pro raštinės tarną pravertęs duris įeina paskutinė lankytoja, devyniolikos, dvidešimt metų moteris. Ne metų skaičiumi, veido ir visos laikysenos išraiška sudaro ji moters įspūdį. Suveržta, prisilėgta. Jei ne tai, sukeltų ji savo grakščiai lieknų ūgiu ir šviešiai geltonų plaukų įgaubtu veidu džiaugsmo ne tik vyry, o ir moterų širdyse. Atsilankymui pas vyskupą tamsiai mėlynai apsirengus, su baltu siaura megstine apykakle, be jokių kitų papuošalų. Sustoja pusiauakelėje į vyskupo darbo stalą. Ne iš nedrąsos — vidaus našta ją dar daugiau prisilėgę.

Vyskupui Frostui ji nesvetima. Tai Mo-varos buvusio vyskupinio ūkio, paežeryje, nuomininko jaunesnioji sesuo. Padori mergaitė, gerai išauklėta. Nevedusio brolio, kaip žmonės pasakoja, ne tik mėgiamiausia, netekėjusi sesuo, bet ir didelio ūkio tikra, gabi šeimininkė.

Vyskupas Frost atsistoja, pasitinka mergaitę ir vedą ją į grupę minkštų fotelių prie apskrito, paausintų ornamentų marmurinio staliuko, prie kurio sodinami tik augštos padėties lankytojai.

— Gal kokias nelaimės atsitiko, kad panelė Ellen tokia susikrimtusi?

Nulėidus akis, palytėjus pirštu staliuko birauną, žvilgtelėja ji tiesiai į vyskupą.

— Gali atsitikti, dvasiškasai tėve.

— Papasakok man, Ellen. Jei galėsiu, gal kuo padėsiu.

Ellen pasakoja, Tvarkingai, suglaustai,

kad ntagaišintų vyskupo laiko.

Ji yra susižadėjusi su ūkio sodininko sūnum Axel, paįsytuoju vienoj sostinės reklamų firmoj. Vesti jiems neskubu, Axel norėtų pirmiau pinigų susikrauti ir augščiau pakilti. Bet jos brolis yra jau anksčiau ją pažadėjęs laeno agronomui, savo vaikystės draugui, kuris apie jos susižadėjimą praeitą savaitę sužinojęs, ilgiau laukti nenori. Brolis sako, kad jis neverčia sesers tekėti už agronomo, tik reikalauja, kad ji tuojau pat nutrauktų pažintį su "reklamnininku", sodininko sūnum. Girdi, jis niekados neleis, kad ji gadintų mirusių tėvų, jo ir savo gerą vardą. Kol jau nesuėjo pilni metai, jo valia — tėvų valia.

— Kai aš pastebėjau broliui, kad man neskubu, kad galiu palaukti kol būsiu pilnametė, jis visai pašėlo. Kale ir kitais bjauriais vardsais mane išvadino. Be perstojo kolioja ir visai neikina. Graso paskandinti kaip kalę, jei jo nepaklausysiu. Ir tai nors aš jo ūkyje dirbu kaip geriausiam broliui ir galiu toliau dirbti.

— Būk kantri, Ellen, verčiau neatsakinėk broliui. Jo pyktis praeis.

— Ne, vyskupe; niekados nepraeis, jei nepadarysiu, kaip jis nori. Aš pažįstu broli. Bet kurią naktį gali jis mane paskandinti.

— Ar kas kitas ūkyje girdėjo apie brolio grasinimus?

— Ne, niekas. Broliui labai rūpi, kad ūkio tarnautojai ir darbininkai nieko blogo apie mus neisgirstų ar nepastebėtų. Prieš pradėdamas mane mokyti ar barti, jis įsitikina, ar kas mūsų negirdi ar nemato.

— Gudrus vyras.

— Kaip, velnias, Dovanok, dvasiškasai tėve, kad pamėnėjau piktąjį.

Vyskupas Frost susimąstė. Staiga ding-

siūsta!

— Kodėl brolis grąšina Tamstą paskandinti, o ne ką kitą padaryti?

— Mes statom bučius, dabar rudenį unguriams gaudyti. Prieš auštant ir iriamės laivelin bučių kratyti. Jei jis mane paskandintų, nelaimė nuduodamas, niekas ir neišaiškintų.

— Ar irtis su juo negali atsakyti?

— Ne. Mes statom bučius ir kratom abu drauge jau kelintį metai. Anksčiau tai buvo mūsų didžiausia pramoga.

— Ar brolis moka plaukti?

— Ne, plaukti jis negali. Turi kairęj rankoj reumatizmą.

— O Tamsta, panelė?

— Aš plaukiuju — nebologai. Kartais pasitaikydavo perplaukti skersai visą ežerą. Kodėl vyskupas taip klausia?

— Kas kardą pakelia, turi pats nuo kardo žūti, sako šventasis Raštas. Pavoju pajutusias nuodėmė būtų snaudsi.

Mergaitė visai išbąla, stveriasi abiem rankom fotelio briaunos. Atsilošia, spaudžia si fotelin. Jai galvoj susisuko.

Po truputį Ellen atsipeikėja. Daiktai kambaryje atsistoja savo vieton. Ir vyskupo didelis rašomasai stalias, su šventuoju Raštu aiškioj vietoj, su įstatymu storu tomu, su bylomis mėlynais viršeliais per abu stalo galus. Ir pertraukomis smailin einančiu katedros bokštu pro langą. Su didelėmis, variu kaustytomis durimis bokšto apačioj. Viena moteris su vaiko vežimėliu, šiltai apvilkuši, pravažiuoja per šventorių.

Kaustančio, neatšlyjančio nustebimo akimis sužiūrą mergaitę į vyskupą Frostą. Neįja ji atėjo į vyskupą tokio patarimo?

Mato: vyskupas Frost žiūri į ją ramiu, šventu veidu, tėviškai padrasinančiomis ir laiminančiomis akimis. Jis kitos, geresnės išeities negalėjo surasti. Jo balsas tai gero, teisingo ir augščiau teisejo.

— Jis Tamstai, Ellen, daugiau ne brolis.

— Bet visdėlto ką Viešpats Dievas pa-

sakys?

— Viešpats Dievas nebūdžia nekaltų,

savo gyvybę ginančių žmonių.

— Ką pasakytų žmonės? Teismas?

— Juk buvai priversta gelbėtis. Išsigandusi šokai iš laivelio. Brolis vydamas ir norėdamas Tamstą sulaukyti pats bus laivelį apvertęs. O! Jis gali jau rytoj prieš auštant bandyt Tamstą paskandinti. Jei tik neatsakysi nuo Axelio, savo sužadėtinio.

— Gerai, vyskupe. Vistiek man nėra gyvenimo.

Ellen atsistoja. Eina atgal į duris nusvyrusia galva. Bet ryžtingos, kietos moters lėtai, tvirtais žingsniais.

Vyskupas Frost išlydi ją. Pro duris, per laukiamąjį, per salę. Augstą ir tuščią. Sventoj Rašto brangiais vaizdais skulptuoto ažuolo sienose nukabinėta. Su augštomis olaudiško reimensanso kėdėmis pasieniais. Į abi puses nuo išvedamųjų durų pusiau paslėptos rūbų kabyklos. Lankytojų pusė tuščia, išskyrus Ellenos viršutinį apdarą. Kurijos narių ir raštinės tarnautojų pusėj dar matyt kiek rūbų, vyriškų ir moteriškų skrybelių. Dar ne visi bus išėję namo. Ties vienu moterišku apsiaustu matyt priblandoj kaba lapė. Lapės kailio antmestinė apykaklė, gal kiek panaši į Margretos, vyskupo žmonos. Spalva ir rūšis priblandoj ne visai aišku. Lapė kaba galva žemyn, palaidomis, negyvos kjojomis. Kaip lapės moka, norėdamos nukreipti nuo savęs dėmesį.

Visdėlto vyskupas Frost pastebėjo lapę. Stabterėja lyg perimtas skersvėjo. Vidaus balsas jį sustabdė.

— Neįja aš dėl vieno to kailio? ... Ar man Dievas atėmė protą? Ne! Niekados!

Palyti mergaitės petį, sustabdo ją prie durų.

— Panelė Ellen, mes pamiršom vieną daiktą.

Klūsniai grįžta mergaitė atgal, ten pačiam fotelin. Pasiryzus, kad ir dar sunkesnei naštai.

Vyskupas Frost kalba į ją tokiu pat geru ir tėvišku balsu, kaip ir anksčiau.

(Bus daugiau)

Nuomonės

Nesantaikos obuolys

JONAS D. VISKANTA

Netenka daug aiškinti prie ko veda Lietuvos išlaisvinimo reikalą VLIKo dalies atstovų ginčas su Diplomatine kolegija arba, tiksliau tariant, su teisinės Lietuvos nepriklausomybės tęsėjais. "Gincio užtesimas teikia džiaugsmą okupantui ir yra didžiausias nusikaltimas Lietuvos bylai. Užtat, visomis jėgomis reikia tą gincą išsiaiškinti ir baigti, kol jo įtakoje lietuvių visuomenė nėra dar galutinai suabėjojusi savo vadovybe ir susiskaldžiusi.

Iki šiol nematyti pastangų, kurios rodytų tikrą norą surasti reikiamą sprendimą. Tiek spaudoje, tiek kitur net atsakingi asmenys, paliesdami šį gincą, tylomis praeina jo priežastis arba stengiasi jas suvesti į asmeniškumą. Ne sprendimo jėgos ir tie asmenys ar grupės, kurie ilgiausiai pareiškimais spaudoje stengiasi savotiškai pristiegti lietuvišką visuomenę tą gincą "nubalsuoti", tai yra, sudaryti tokią viešąją nuomonę, kad priešingoji pusė nebeįsijauja nė balso pakelti ir pasiduoti.

Mano supratimu, šis gincas yra tikrai nelaimingas ir kilęs dėl neįsibūtinę galvojimo bei skirtingų pažiūrų pačiuose pagrinduose. Tie nuomonių skirtumai pagrindiniuose klausimuose glaudžiai taip atrodo:

e) informuojasi ir informuoja;

f) stengiasi atstatyti Lietuvos atstovavimą ten, kur jis sutrūkytas.

4. Naujos Lietuvos vyriausybės sudarymas ne tęstinumo pagrindu būtų:

a) tarptautiniai pripažintos teisinės vyriausybės keitimasis partizanine;

b) mūsų pačių atsisakymas teisinės Lietuvos nepriklausomybės, kurią ir svetimieji pripažįsta;

c) teisinio pagrindo panaikinimas, kuriuo laikosi ir veikia Lietuvos pasiuntinybės ir konsulatai.

VLIKas, kad ir būdamas laisvųjų lietuvių politinė viršūnė, negali pasidaryti save konstituciniu organu, lygiai kaip kraštą valdančioji partija ar jos vadovybė tokiu neesanti ir nepasidaro. Partizanų įgaliojimai, jeigu tokie būtų, taip pat jo nepada- ro nei seimu, nei vyriausybe.

Kybartų aktų laikytojas, Ber- no Konferencijoje paklaustas ką jis darytų, jei kas bandytų su- daryti Lietuvos vyriausybę "in exile" tuos aktus paneigdamas, nesvyruodamas pasakė: "Aš įteikičiau prieš tokią vyriausybę protestus visoms draugiškų kraštų vyriausybėms".

5. Lietuvos Respublikos 1936

vy, yra panašūs į bėdos seimą, tad tik jam dera sudaryti vykdomąjį organą, kuris atstotų vyriausybę "in exile" ir eitų jos pareigas. Kas kad ji neturi tarptautinio pripažinimo; ji turi lietuvių visuomenės pasitikėjimą ir kovojančios Lietuvos įgaliojimus.

"Mes esame lietuvių politinė viršūnė ir esam daug nuveikę Lietuvai išlaisvinti. Mes norime išlaikyti VLIKą tokį, koks jis buvo sukurta. Lietuvos diplomatai, neišskiriant jų šefo, kurs tėra "primo inter pares", turi VLIKui subordinuotis, nes tik šiuo būdu galima atsiekti teiserinto ir vieningos Lietuvos vadavimo veiklos".

Paskutiniąjį Lietuvos konstituciją mums nepriimtina kaip nedemokratišką ir nedemokratiškų kelių atsiradusi. Mes vadovaujamės tikrąja, demokratiška 1922 m. Lietuvos konstitucija.

SPRENDIMO JIESKANT

Kiekvienam aišku, kad mes lietuviai, be kitų pagalbos, Lietuvos neišvaduosime. Taip pat suprantama, kad teisė ir teistumas yra svarbiausieji mūsų kovos ginklai. Užtat, mes negalime patys atsisakyti savo ginklo atsižėdę teisinio pagrindo, kurį ne tik mes, bet ir mūsų draugai — Vakarų didieji — mato, pripažįsta ir vadovaujasi. Atvirkščiai, mes turime tą savo teisę gerai įsisąmoninti ir ją, o ne vien savo norais, grįsti Lietuvos išlaisvinimą, — jei tikrai sąžiningai to siekiame. Tai nėra lengva, nes dėl to gal reikia suvaldyti savo neapykantą asmeniui ar grupei, ar "pažeis-

VILTIES DOVANOS PASKIRSTYTOS

(Atkelta iš 1 psl.)

Žilinskienė M., Cleveland
Vėgelis J., Hudson
Dunduraitė M., Cleveland
Bakūnas V., Cleveland
Vaskelis S., Amsterdam
Karosas Kl., Cleveland
Arnastauskaitė K., Bayonne
Radžiūnas J., Kenosha
Sedvydas P., Bayonne
Lorentaitė Antanina, Highland Park

Yuškevičius P., Amsterdam
Motiejūnaitė Aldona, Chicago
Valteris Vincas, Waterbury
Gurevis J., Chicago
Vilkaitis A., Cleveland
Kalvaitis J., Cleveland
Maurutis V., Waterbury
Tvarkūnas B., Philadelphia
Valaitis Kazys, Philadelphia
Karpovitz J., Providence
Mačernis Pranas, Chicago
Prockys J., Cleveland
Liutkus Aleksandras, Cleveland
Kazakas P., Hartford
Būgaitė Gražina, Scranton
Česna K., Worcester
Šimkus Jonas, Chicago
Svilas P., Flint
Bagdonas K., Detroit
Ambraziūnas Ad., Waukegan

ta, tai Lietuva nebuvo ir nėra okupuota. Kokia teise remdames dabar galėtume siekti jos išlaisvinimo?

Tik priėmę šį nesuderinamą tvirtinimą, jie gali eiti toliau ir tvirtinti, kad Lietuvos vyriausybės nėra, ji neišliko, Kybartų aktai negalioja ir pagaliau pasakyti: "Todel buvo reikalinga sudaryti egziline vyriausybę ir mes VLIKą ją sudarėme".

Tai, paskutiniąjam tvirtinimui "ipilietinti" jie dar tokias dideles nuolaidas, ir nepasijunta atsiderę prie tų pačių bolševikinių tvirtinimų, esą, Lietuvos valdžia teisėtai perėjo bolševikams. Nežiūrint to, jie neabejotinai nuosirdžiai nori Lietuvą nuo tos "teisėtos" valdžios išlaisvinti. Dar daugiau, — jie įstoja net prieš Vakarų demokratijų pripažįstamą teisinę Lietuvos nepriklausomybę ir kalba apie naują, būsimą Nepriklausomybės skelbimą ir apie naujus, būsimus jos pripažinimus!

Tai, tęstinumo neigėjai nėra pakankamai apgalvoję savo tezių, tyčia ar netyčia, išleisdami iš minties aplinkybę, kad Lietuvos okupacija, taigi ir jos valdžios perėmimas, vyko prievarta, lygiai kaip paprasto piliečio apipletimas, įėjus ginklą krūtinėn. Ar daug teisių įsigyja plėšikas, kuriam kartais labai mandagiai atidaromi seifai ir atiduodamos brangenybės? Ar dėl to apipletasis nustoja savo teisių? Tuo mažiau yra pasisekę Lietuvos plėšikui, nes Lietuvos Respublikos prezidentas, pagal veikiančią konstituciją turėjęs savo rankose valdžią, iš krašto išvyko neatsistatydinęs.

Taip šį žalingą gincą peržvelgę rasime, kad Lietuvos valstybės interesais pagrįstas šis sprendimas tuo tarpu yra galimas tik vienas:

1. tęstinumo paremta vyriausybė yra vienintelė teisėta ir visų lietuvių remtina. Nepriklausomos Lietuvos vyriausybė;

2. VLIKas yra tik Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, — augščiausias viso pasaulio lietuvių visuomenės organas ir nepaprastai svarbus Lietuvos vyriausybės talkininkas.

Turint galvoje Kybartų aktais paremtos vyriausybės išplėtimą, nebūtina manyti, kad jis būtų vieno asmens primestas ir tuo reikalu nebūtų tariamasi su politiniais mūsų veiksniais.

Minėto sprendimo tinkamumą dar labiau išryškėtų atitinkamai suplanavus ir pasidalinus veiklą tarp Lietuvos vyriausybės su jos Diplomatine kolegija, VLIKo ir visų kraštų lietuvių Bendruomenių.

Burneika Alf., New Britain
Petraška Edv., Omaha
Marcinkevičius J., Cleveland
Briedis L., Cleveland
Zaborskas Pr., Medina
Kriščiukaitis K., So. Boston
Shaw John, Brooklyn
Noakas E., Ozone Park
Butch Walter, Homestead
Charzauskas St., Chicago
Budreika Bronė, Baltimore
Kleinotas Petras, Racine
Morkūnas Karolis, Cleveland
Memėnas K., Detroit
Viliškas St., Windsor, Conn.

Visų knygų laimėtojų, kurie negali asmeniškai jų iš Dirvos redakcijos atsiimti, prašome atsiųsti persiuntimo išlaidoms apmokėti po 18 centų pašto ženklų. Gavus tuoj knygos bus išsiųstos. Nurodyti ir tikslių adresų.

Grabliauskas St., So. Boston
Račys M., Tillsonburg, Canada
Rauba J., Grand Rapids
Briedis L., Cleveland
Zaborskas Pr., Medina
Kriščiukaitis K., So. Boston
Shaw John, Brooklyn
Noakas E., Ozone Park
Butch Walter, Homestead
Charzauskas St., Chicago
Budreika Bronė, Baltimore
Kleinotas Petras, Racine
Morkūnas Karolis, Cleveland
Memėnas K., Detroit
Viliškas St., Windsor, Conn.

nes per metus laiko yra nemažai ir pasikeitusių adresų. Clevelandiečius prašome į redakciją už-eiti ir knygas pasiimti.

Dar kartą visiems Vilties namų rėmėjams sakome ačiū ir tikime, kad reikalui esant ir toliau mūsų darbą paremsite.

OHIO BELL

Ohio Bell per paskutinius dešimt metų padvigubino savo telefonų skaičių ir vien Clevelande praleidžia apie 2.826.000 vietos ir 52000 ilgos distancijos telefonų linijų. Dabar kompanijos įrengimų vertė yra įkainuojama 475 milijonų dolerių. Taip pat trigubai pakilo ir atskirų linijų telefonų skaičius.

Centas nuperka daug ELEKTROS

CENTAS
varo jūsų valytuvą dvi valandas

THE ILLUMINATING COMPANY
ALWAYS AT YOUR SERVICE

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO'S BASEMENT

Hand Turned Kidskin

"Savon"

Moterų Arch Batai

5.95

Tik pas mus

- Dydžiai 4 iki 9 B-C-D-E pločiai
- Patogūs kaip pirštinės
- Rankom išlenkti lankstumai
- Užkulnio iki pirštų guminis puspadis
- Lankštos odos užkulniai
- Pritaikytas išsūsimas
- Stiprūs plieniniai sujungimai
- Plieniniai kraštai apdirbami
- Nylo sūlų svarbiuose dalyse
- Tikros juodos odos
- Geriausios rūšies medžiagos
- Puikūs darbai

Pašto ir telefono užsakymai priimami. Šaukite CHerry 1-3000

The May Co.'s Basement, Women's Shoe Department

Klausimas	Vakarų galiūnai	Lietuvos tesėjai	Kai kurie VLIK
1. Lietuvos okupacija:	Nepripažįsta	Nepripažįsta	Nepripažįsta (visi).
2. Okupacijos įteisinimo farsas:	Nepripažįsta	Nepripažįsta	Pripažįsta. (Išvada iš 3. ir 4.).
3. Teisėta Lietuvos resp. vyriausybė:	Yra. (Išvada iš jų veiksmų).	Yra. Išliko.	Nėra. Neiškilo.
4. Naujos vyriausybės sudarymas ne testinumo pagrindu:	(Galėtų klausiti kurio stipresniu teisiniu pagrindu?).	Tokia vyriausybė būtų neteisėta.	VLIKas yra seimas, Vyk. Taryba — vyriausybė "in exile".
5. Lietuvos resp. konstitucija:	(Pripažįsta valstybę, jos vyriausybę, taigi ir jos konstituciją).	Veikusi 1936 m. konstitucija yra vienintelė teisėta ir įmanoma. Dabar nėra sąlygų konstitucijai keisti.	Pastaroji Lietuvos konstitucija yra nepriimtina. Mes skaitome galiojančią 1922 m. konstituciją.

GINCO ŠALIŲ SVARBESNIEJI AISKINIMAI

Teisinės Lietuvos Nepriklausomybės gynėjai — Kybartų aktų laikytojas; Diplomatine kolegija ir kiti — tar-

1. Lietuvos okupacija — smurto aktas; prieš ją mes protestuojame nuo pat pirmos dienos;

2. Okupacijos įteisinimo farsas, atliktas prievarta ir esant krašte okupacinei kariuomenei, yra niekingas ir neturi jokios teisinės galios;

3. Lietuvos respublikos valdžia, asmenyje Respublikos Prezidento, okupacijos dėlei pasitraukė iš Lietuvos. Pavojaus pramatydamas, Resp. Prezidentas sudarė Kybartų aktus, kurie ir jam mirus apsaugojo teisinę Lietuvos nepriklausomybę. Tuo būdu suvereninės Lietuvos valdžia, kad ir nepilnų sąstatu, yra išlikusi iki šiol. Išlikus reikalui, Lietuvos labo, sumetimais, ji gali būti papildyta ir išplėsta. Ir dabartinėje savo sudėtyje, nuo pat okupacijos pradžios netarpiškai kreipdamasi į atitinkamas vyriausybės, ji:

a) protestuoja prieš okupaciją ir kiekvieną naują smurtą bei neteisę prieš Lietuvą ir lietuvių tautą;

b) reikalauja atstatyti pilną Lietuvos suverenumą ir sustabdyti tautos žudymą;

c) rezervuojasi teise į nuostolių ir skriaudų atlyginimą;

d) ieško ir prašo kitų kraštų pagalbos;

Antrosios gincio šalies — dalies VLIKo narių ir jų rėmėjų — sumetimais.

Lietuvos politinės partijos ir kovos sąjūdžiai, veikdami pagrindinėje okupanto akivaizdoje, susijungė Lietuvos išlaisvinimui į Vyriausiąjį Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą, 1944 m. priimdami ir paskelbdami savo deklaraciją. Tuo aktu remdamasis veikia ir dabartinis VLIKas.

Nepripažindamas Lietuvos okupacijos VLIKas nėra vienintelis dėl tos okupacijos įteisinimo. Tam tikra dalis jo narių mano, kad bolševikams yra pasisekę valdžią Lietuvai perimti teisėtu keliu, nes vyriausybė tvarkingai perdavusi jiems savo pareigas. Tolimesnė iš to jų daroma išvada — su Lietuvos okupacija išnyko ir Lietuvos respublikos vyriausybė. Pasilikusios kelios įstaigos — Lietuvos pasiuntinybės — negali būti laikomos vyriausybe. Kybartų aktai tėra grasinimas Lietuvos demokratijai ir neturi jokio teisinio pagrindo.

ti" savo ar grupės prestižą. Bet, jei krikščionybė moko, kad susivaldymas yra dorybė, kodėl tai neturėtų atsiminti asmenų grupė ar net politinė partija?

Tik taip nusiteikę, galime tikėtis surasti tinkamą vietą ir veiklą visiems Lietuvos vadavimui, ir pamatyti, kad jų visų nepakanka tam didžiuliam darui, kur yra visų laisvųjų lietuvių šventa pareiga.

Sugretinę abiejų gincų šalių nuomones ir palyginę jas su Vakarų didžiųjų dabartinėmis pažiūromis, randame:

1) Teisinės Lietuvos nepriklausomybės tesėjai ir gynėjai, sutapdami savo nuomonėmis su Vakarų galiūnais, yra nuoseklūs ir nepripažindami Lietuvos okupacijos ir bolševikinės jos vyriausybės, pripažįsta, kad teisėtąjį Lietuvos Vyriausybę yra išlikusi ir veikia Lietuvos suverenumui atstatyti. Jie įsitikinę, kad kitaip negu tęstinumo principu atsiradusi egziline vyriausybė būtų neteisėta; be to ji turėtų veikti greta teisėtos Lietuvos vyriausybės, nes pastaroji negali savęs atpalaiduoti nuo duoti pasizadėjimų eiti tas pareigas iki Lietuva bus išlaisvinta; t. y. iki atsirastų konstitucinis organas, kuriam ji galės tas pareigas gražinti.

2) Antroji gincio šalis — tęstinumo neigėjai, — nepripažindami Lietuvos okupacijos tylo- mis pripažįsta, kad bolševikai teisėtai perėmė Lietuvos valdžią Berods, jokia logika helei- dia tu dviejų dalykų suderin- ti, jei valdžia buvo teisėtai perim-

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

RESPUBLIKONŲ PARTIJAI 100 METŲ

Respublikonų partija šiemet įvairiomis iškilėmis minės 100 metų gyvavimo sukaktį.

Respublikonų partija įkurta 1854 metais kilniais tikslais — laisvės tikslais, kada demokratų palaikė negrų vergiją pietinėse valstybėse. Naują respublikonų partiją sudarė susijungę likučiai Laisvės partijos, įsteigtos 1840 metais jau tada pradėta kovai dėl negrų išlaisvinimo.

Ginkluota kova už negrų vergijos išlaisvinimą prasidėjo 1850 metais, kai į naują Kansas teritoriją suplaukė ginkluoti Naujos Anglijos gyventojai, išlaisvinimo šalininkai, ir ginkluoti Missourio gyventojai, kurie palaikė vergiją. Ir abi pusės ten įstelgė savo valdžias. Prezidentas Pierce pasivertė ten federalę kariuomenę padaryti tvarką. Ir ginkluotų susirėmimų buvo atkaklių.

Linkolnas pirmūninis prezidentas

Naujai įkurta partija pradėjo neturėjo pakankamai stiprių vadų. 1856 metais rinkimuose demokratų kandidatas Buchanan, vergijos palaikytojas, buvo išrinktas prezidentu. Respublikonų nespalingas kandidatas Fremont pralaimėjo. 1858 metais demokratas Douglas, kandidatas į senatą antram terminui, laimėjo prieš Illinois respublikonų kandidatą Abrahą Linkolną.

Tik 1860 metais, jau išgarsėjęs Linkolnas, gaudamas plačią šiaurinių valstybių šalininkų paramą, laimėjo prezidento rinkimus. Demokratai, savo tarpe suskilę, neturėjo stipraus kandidato.

Linkolno ir respublikonų laimėjimas ir buvo tiesus kelias į pilietinį karą. Vergiją palaikančios pietinės valstybės tuoj po Linkolno išrinkimo pradėjo atsimeklinti iš Sąjungos. Pietinės įkūrė savo atskirą Konfederacinę valstybę išrinkdamos prezidentu Jefferson Davis. Jų sostinė buvo Richmond, Virginia. Pilietinį karą, dėl išlaikymo vieningos valstybės, laimėjo šiauriečiai, kitaip sakant respublikonai, kad ir paaukodami savo pirmūnį prezidentą Linkolną: karui pasibaigus 1865 metų pradžioje, jis buvo nužudytas vergijos šalininku.

Respublikonai ilgusia valdė

Apie šį karą plačiau esu rašęs anksčiau. Linkolnas, karo metu vienų laikytas didvyriu, kitų — vergijos šalininku, niekintas, apšauktas išdaviku, paliko šalies istorijoje ir respublikonų partijoje didelių asmenų; apie jį ir jo laikus prirašyta virš 5,000 knygų.

Eisenhowerį įskaitant prezidentais buvo 15 respublikonų ir 9 demokratų. Seniau buvo priimta tradicija nerinkti prezidento tuo paties asmens daugiau kaip du terminus. Ir iki pereinimo šimtmečio pabaigos tik respublikonas Grant buvo išrinktas

dviem terminams.

Linkolnu pradėdant respublikonai turėjo šešis savo prezidentus paeiliui, nuo 1860 iki 1884 metų; paskiau sekė pasikeitimai po vieną terminą su pora demokratų. Ir vėl respublikonai prezidentai valdė keturis terminus paeiliui (1896-1912). Taip pat ir po I pasaulinio karo, nuo 1920 iki 1932. Trys paeiliui buvo respublikonai, kada buvo išrinktas demokratas Roosevelt ir prasidėjo ilgias vieno asmens prezidentavimas.

Demokratai, buvę negrų spaudėjais, vėliau, kovodami už prasišvėrimą vadovybėn, pasidarė negrų laisvės čempionais, kada pramoniniuose centruose šiaurėje priviso negrų. Balsus gaudant imta negrams plačiausiai pataikauti.

Po I pasaulinio karo demokratų buvo laisvos prekybos šalininkai. Respublikonai gi reikalavo muituoti įvežamas svietimas prekes, skelbdami, kad tas sudarys šalyje daugiau darbų savo žmonėms ir savo pramonės ūkiui. Šis principas davė jų priešininkams apšaukti respublikonus "kapitalistų partija". Demokratai apsišaukė save "darbo žmonių" partija. Joje turėjo daug galimybių siausti komunistais, unijų carukais ir kitokie darbininkų išnaudotojai, įgavę visokias privilegijas Roosevelt laikais, padėdami ji išrinkti keturiems terminams.

ZYDAI BĖGA... IŠ PALESTINOS

Keičiasi lapai: žydai, bėgę iš Europos į Palestiną, į "žadėtąją žemę", dabar slaptomis grįžta. Ir žinot kur? — į Vokietiją. ...Štai tik vienas pavyzdys iš nepersena į Vokietiją slapstais sugrįžusių apie 60 žydų. Jie reikės visiškai nusivylimą savo nepriklausoma valstybe. Jie čia suimami ir talpinami į vienintelę, be tėvynės esančių Europos žydų stovyklą, prie Muencheno.

Vienas, buvęs Austrijos mėsaininkas, Hitlerio persekiojimų metais išlikęs gyvas, kai kiti jo giminės išžudyti, pasakoja: "Kai atvykau į Izraelį, man pasakė, jog esu jau persenas mėsaininkas. Mane pasiuntė į akmenų skaldymo darbus. Mus nemušė ir nesielgė žiauriai, tačiau kitaits atžvilgiais padėtis ne daug kuo skyrėsi nuo koncentracijos stovyklų".

Kitas sako: "Aš esu vokiečių, gimęs Berlyne, ir noriu pradėti savo gyvenimą nuo ten, kur nutraukiau 1933 metais. Ką aš turiu bendro su tais žmonėmis Palestinoje? Aš neturiu jokio jausmo Azijos ir Afrikos žydams, kurie supludo į Izraelį".

UZREGISTRUOKIT SAVO TURTĄ

R. & H. REALTY CO.

Greitiems rezultatams
šaukite: SW 5-5700
1257 East 105th St.

TALKOS LEIDINIAI PALIEKA PĖDSAKUS LIETUVIŲ LITERATUROJE

1. Igno Seinasis Raudonasis tvanas, sukelęs sensaciją danų, suomių ir švedų skaitančioje visuomenėje mums bus tol aktualus, kol mūsų tėvynė bus raudonojo tvano apsemta. 327 pusl. Su Stepo Zobarsko įvadu apie autorių. Kaina \$3.50.
2. Juozo Paukščelio Kaimynai, premijuotas romanas, vienas iš gražiausių veikalų jaunesnėje lietuvių literatūroje, vaizduojas laisvos Lietuvos jaunųjų meilės dramą, 4 spalvų viršelį, 239 pusl. Kaina \$2.50.
Abi knygas užsakant pas leidyklos įgaliojimą — tik \$5.00.
TALKOS įgaliojimo adresas:
Mr. Stepas Zobarskas, 85-42 91 St.,
Woodhaven 21, New York.

LIETUVIŲ SALE

EDV. KARNĖNAS

Kiekviename Amerikos mieste randasi daug įvairių tautybių namų, salių, klubų. Vieni jų iškilmingesni, daro didelį įspūdį, kiti kuklesni, taip sau margi pastatai, nesiskiria iš kitų miesto pastogių. Jų išorinė ir vidaus išvaizda reprezentuoja jų savininkus. Pagal juos sprendžiama apie tautybių pajėgumą ir kultūrą.

Visur puikiais tautybių namais naudojasi ne tik jų savininkai, tautybių organizacijos. Štai kad ir tokia Clevelande, kur yra pakankamai puikių bei didingų salių ir be tautybių namų, dažni didelių unijų narių susirinkimai ar amerikiečių klubų pobūviai vyksta tai "Slovenian Home", tai "Ukrainian Home" arba kitų tautybių salėse. Ir "Lithuanian Hall" kartais naudojasi kiti. Tačiau Lietuvių Namai bus dar daugiau mieli mums patiems ir visiems amerikiečiams, kai jie bus pagrindiniai atnaujinti ir darys tikrai gerą įspūdį.

Pasiryzę atnaujinti Lietuvių Namus, clevelandiečiai nėra pirmieji šioje srityje. Aš niekada neužmiršiu Bostono lietuvių pavvyzdžio. Prieš kelis metus ir South Bostono Lietuvių Klubas (ten nėra Lietuvių Salės direkcijos) buvo negeresnėse patalpose. Ir bostoniečių klubas vadinosi "sklepukas", nes ilgą laiką buvo nudugusiuose namuose. Bet tas "sklepukas" turėjo banke 70,000 dolerių. Už tuos pinigų nusipirko įspūdingus penkių aukštų mūrinius namus centrinėje South Bostono vietoje (prie lietuviškiausios visų Amerikos Broadway'aus). Atrišiai buvo pakėlę triukšmą, kad lietuviai iš to namo iškraustė didelį banką, nemažą viešą biblioteką ir masonų ložę. "Sklepukas", paėmęs apie 150,000 dolerių paskolą, tuos namus pagrindiniai atremontavo, juose įrengė modernio klubo patalpas, didžiulę salę, keletą mažesnių salių ir daug atskirų kambarių. Tuojau tie namai pasidarė kaip kultūros rūmai. Juose Bostono lietuviai jaučiasi išdidūs, galėdami dažnai priminti gubernatorių, miesto majorą, senatorius ir kongresmanus. Skaitėme spaudoje, kad Bostono American Lithuanian Citizens Association jau sumažino savo skolą 50,000 dolerių. (Perkant tą namą bostoniečių klubo nario mokestis metams buvo 1 dol., paskui pakėlė iki 10 dol. Prieš tris metus aš dar buvau liudininku, kai, Amerikoje gimusiame lietuviui garsiam advokatui J. Grigaliui vadovaujant, į klubo narius stojo šimtai lietuvių pirmos, antros ir trečios kartos ateivių. Jiems darė didelį įspūdį "sklepuko" drąsa įsigyti centrinius South Bostono namus).

Clevelando lietuviams nereikia ypatingos drąsos ryžtis pagrindini atnaujinti Lietuvių Namus, kuriuose randasi ir mūsų "sklepukas". Jiems reikia tik vieningumo ir susiklausymo, patikėjimo savo kolonijos vadovybe, kuri Lietuvių Namų atnaujinimo reikalą ir planą yra visapusiškai apsvačiusi. Clevelando Lietuvių Namų atnaujinimo siūlomas planas nereikalauja 70,000 ir plius 150,000 dolerių. Numatoma Lietuvių Namus praplėsti ir atnaujinti tik už pusę tiek, už kiek bostoniečiai nusipirko namus.

Lietuvių Namų atnaujinimo reikalas turi būti žinomas visiems šios kolonijos gyventojams — lietuviams piliečiams ir nepiliečiams, senesniems ir jaunesniems, pirmos, antros ir trečios kartos ateiviams, kalbančiais ar vangieniams kalbėti lietuviškai. Tuos, kurie skaito lietuviškus laikraščius ir klauso lietuvių radio valandą. Komitetas savo keliu apie Lietuvių Namų atnaujinimą informuotus visus kitus, kurie dar gyvi būdami nėra mirę lietuvių tautai, kurie dėl kitų priežasčių neskaityti lietuviškų laikraščių ir neklauso lietuvių radio valandų.

Nesvarbu kaip bus užrašyta ant atnaujintų Lietuvių Namų — "LITHUANIAN HALL", "LITHUANIAN HOME" ar "LIETUVIŲ NAMAI", — svarbu, kad po vienu iš tų užrašų būtų tikra Clevelando lietuvių kultūrinė šventovė, kad ta šventovė būtų lietuvių pasididžiavimui, ir amerikiečių pasigrožėjimui.

Į geresnį darbą

Fabrikuose ir kitose darbovietėse darbininkai skirstomi į paprastus ir kvalifikuotus. Iš paprastų darbininkų nereikalaujama duotam darbui ypatingo mokslo ir sugebėjimų. Jiems pavedama dirbti nesudėtingai, paprastai, bet užtat sunkiausi ir žemiausia atlyginami darbai. Kvalifikuoti darbininkai dirba sudėtingesnius ir atsakingesnius darbus. Iš jų reikalaujama geras sugebėjimas, patyrimas ir išimokslinimas duotam darbui dirbti. Užtat jie dirba lengviausius, švariausius ir augščiausiai atlyginamus darbus. Tai mažesni ar didesni specialistai, amatininkai, darbo, mašinų ir įrankių geri žinovai.

Deja, didesnė dalis lietuvių — bemokslų, mažamokslų ar net išmokslintų inteligentų — dirba paprastą, nekvalifikuoto darbininko darbą. Tai turbūt todėl, kad bemoksliai ir mažamoksliai nedavėtinai savo jėgų, manydami, kad jiems pėrvėlu griežti mokslo, siekiant geresnio, kvalifikuoto darbo. Kai dėl inteligentų — jų dažnas perversina savo jėgas, manydamas, kad be didesnio gyvenamųjų sąlygų supratimo, pasirošimo ir veržlumo jam jau artimoje ateityje pasiseks atsipalaiduoti nuo fabriko ir pereiti į savo specialybės darbą. Ir vieni ir kiti klysta.

Bemoksliai ar mažamoksliai, padėję reikiamų pastangų ir kiek lėšų, galėtų įsigyti mokslo ir prasiimti į geresnį darbą. Intelligentai, kiek realiau įvertinę sąlygas, traukiančias pereiti į savo profesijos ar specialybės darbą, suprastų, kad, ir jiems verta padėti šioje kokyje pastangų besiveržiant į lengvesnį ir geriau apmokamą kvalifikuoto darbininko darbą, jei jau ilgėsiu ar trumpesniu laiką — tenka dirbti fabrikuose.

Sumanus ir sąžiningas darbininkas gali įsigyti betkurią specialybę ar amatą ir darbovietę, tačiau tai ilgas ir netikras kelias. Daug tikimėsi ir trumpesnis kelias — lankymas amatų mokyklų ir specialių kursų. Tokių mokyklų ir kursų galima rasti kiekviename Amerikos mieste, vaikams ir suaugusiems, dieninių ir vakarinių, privačių ir viešųjų — valdinių. Privačios mokyklos ir kursai — brangūs, viešosios — labai pigios.

Vakarines mokyklas ir kursus suaugusiems kasmet prie high school organizuoja valdžios įstaigos — DIVISION OF ADULT EDUCATION, BOARD OF EDUCATION. Kursai vedami kasmet mokslo metu, per du semestrus — rudens ir pavasario. Į rudens semestrą registracija vykdoma rugsėjo mėn., vidury, o mokslo prasideda apie rugsėjo 20 d. Į pavasario semestrą registracija — visą sausio mėn., o mokslo prasideda vasario 1 d. Vieno semestro kursai, paprastai, tęsiasi 15-17 savaitių, 2-3 vakarus per savaitę. Atlyginimas — \$7.50 ar kiek daugiau už dėstomą dalyką per semestrą. Yra ir pigesnių kursų. Kursuose mokoma virš 100 įvairių amatų — amatelių, specialistų — specialistų, tad kiekvienas gali lengvai pasirinkti sau miegiamą srytį. Kursuose galima įsigyti ir bendrojo mokslo, net iki high school diploma.

muoti visus kitus, kurie dar gyvi būdami nėra mirę lietuvių tautai, kurie dėl kitų priežasčių neskaityti lietuviškų laikraščių ir neklauso lietuvių radio valandų.

NEPAPRASTAS KONCERTAS

Dideliu pasisekimu koncertavusi New Yorke, Bostone, Rochestery ir Toronte, sol. E. KARDELIENĖ, pirmą kartą koncertuoja Clevelande. Dalyvauja virtuozas pianistas K. SMILGEVIČIUS

Koncertas SAUSIO MEN. 23 D. (ŠEŠTADIENIS). Lietuvių salėje. PRADŽIA 7 VAL.

Po koncerto šokiai, bufetas. Biletai pas platinčius, šeštadienį nuo 10 val. ryto Dirvoje ir prie įėjimo nuo 5 val. vak.

Bufetas veikia taip pat nuo 5 val. Biletai po \$3.00, \$2.50, \$2.00, \$1.50 ir mokslieiviams po \$0.75.

Trumpam rašinyje neįmanoma išvardinti visų kursuose dėstomų dalykų. Neįmanoma nupasakoti ir kitokių su kursais susijusių smulkmenų, kaip registracija, mokslo, praktikos darbai, mokesčiai, baigimo teisės ir kt. Tad užinteresuotas kursais turi kreiptis (SKUBIAI!) į savo miesto BOARD OF EDUCATION, DIVISION OF ADULT EDUCATION.

Lietuviams verta susidomėti kalbamais vakariniais kursais. Tai pigus, greitas ir tikras kelias į amatą, specialybę, bendrai į geresnį darbą. Lietuvių organizacijoms, ypač jų bendruomenėms, atliktų gera darba, skubiai ir tiksliai painfermuodamos savo narius apie BOARD OF EDUCATION šia kryptimi užinteresuoties teikiama pagalba. Skubiai, nes visam krašte kursai prasideda vasario 1 d., o registracija vykdoma (paskirtomis dienomis) iki sausio mėn. pabaigos.

V. Bartkus

VAKARINIAI KURSAI SU AUGUSIEMS CLEVELANDE

Cleveland BOARD OF EDUCATION, DIVISION OF ADULT EDUCATION (1380 E. 6th Street, kamb. 135, Tel.: CH 1-3660) organizuojami įvairūs vakariniai kursai suaugusiems prasideda vasario mėn. 1 d. Registracija atitinkamose mokyklose prasideda sausio mėn. 25 d. Ir tęsiasi iki sausio pabaigos (paskirtomis dienomis ir valandomis vakarais). Kursai pateikia virš 100 įvairių programų, norintiems pramokti amatų, įvairių specialybių ir šiaip bendrųjų mokslo dalykų. Kursai tęsiasi 15-17 savaitių, 2-3 vakarus per savaitę, po 2-4 val. per vakarą. Mokestis už mokslą \$7.50 už dėstomą dalyką per semestrą ir mažiau.

Kursai vykdomi, prie šių augštesniųjų mokyklų (high schools):

- 1) JOHN HAY; East 107 St., and Carnegie Ave. Tel.: GA 1-7700. Registracija sausio 25, 27 ir 29 d. 6:30-9:30 val. vakare. Akademini ir komercijini kursai. Daug įdomių mokslo dalykų moterims.
- 2) WEST TECHNICAL; 2201 West 93 Street. Tel.: AT 1-9100. Registracija sausio 25, 27 ir 29 d. 6:30-9:30 val. vakare. Akademini, komercijini ir techniniai kursai.
- 3) CLEVELAND TRADE SCHOOL EAST, 535 Eagle Ave. Tel.: CH 1-7430.
- 4) CLEVELAND TRADE SCHOOL WEST; 4900 Detroit Avenue. Tel.: ME 1-4370. Registracija į abi šias mokyk-

las — sausio 26 ir 28 d. 6:30-9:30 val. vakare. Abi mokyklos dėsto daug įvairių mokslo dalykų iš įvairių amatų srities. Šiais mokyklų kursais lietuviai turėtų ypatingai susidomėti.

4) COLLINWOOD; 13210 St. Clair Avenue. Tel.: GL 1-8782. Registracija sausio 26 ir 28 d. 7:00-9:00 val. vakare. Įdomių dalykų iš amatų srities moterims ir vyrams.

5) EAST TECHNICAL; 2470 East 55 Street. Tel.: HE 1-2626. Registracija sausio 26 ir 28 d. 6:30-9:30 val. vakare. Įvairūs amatai. Daug technikos dalykų. Kursai verti dėmesio, bet tik vyrams.

6) JANE ADDAMS; 4940 Carnegie Ave. Tel.: EN 1-0601. Registracija sausio 26 ir 28 d. 6:30-9:30 val. vakare. Tik moterims — kirpimas, siuvimas, virimas ir kiti moteriški dalykai.

7) JOHN ADAMS; 3817 East 116 Street. Tel.: LO 1-2200. Registracija sausio 26 ir 28 d. 6:30-9:30 val. vakare. Daugiau sia moterims: raštinės darbai, raštinės mašinos, siuvimas ir kt. Yra naudingų dalykų ir vyrams.

8) JOHN MARSHALL; 3952 West 140 Street. Tel.: GL 1-5740. Registracija sausio 25 ir 27 d. 6:30-9:30 val. vakare. Įvairūs dalykai moterims.

9) LINCOLN; 3001 Scranton Road. Tel.: CH 1-7440. Registracija sausio 28 d. 7:00-9:30 val. vakare. Moteriški dalykai.

10) THOMAS A. EDISON; 7101 Hough Ave. Tel.: 1-6858. Registracija sausio 25 ir 27 d. 6:30-9:30 val. vakare. Daugiau sia vyrams.

11) DIVISION OF VISUAL EDUCATION; 2060 Stearns Rd. Tel.: RA 1-4816. Registracija (galima ir laišku) iki sausio 28 d. Du skyriai: fotografijos ir

visualinis. Idomi programa. Speciali ir turtinga moderniausias įrengimais mokykla. Daugelis lietuvių, vyrų ir moterų, šiais kursais galėtų susidomėti. Pamokos kartą į savaitę.

Smulkesni informacijų kreiptis į BOARD OF EDUCATION arba į įvardintas mokyklas.

V. B.

Clevelando Bendruomenė

METINIS BENDRUOMENĖS SUSIRINKIMAS

Metinis apylinkės susirinkimas šaukiamas sausio 24 d. 11 val. lietuvių salėje. Jo darbu tvarka: 1. atidarymas ir prezidento rinkimas, 2. rinkimų komisijos papildymas, 3. pranešimai (valdybos, tarybų, kontrolės komisijos), 4. paklausimai ir diskusijos dėl pranešimų bei apyskaitų tvirtinimas, 5. apylinkės piniginiai įsipareigojimai, 6. apylinkės valdybos ir kontrolės komisijos rinkimai, 7. su manymai ir einamieji reikalai, 7. susirinkimo uždarymas.

Susirinkime sprendžiamuoju balsu dalyvauja 18 m. suėjusieji. Kviečiami atvykti visi lietuviai, kuriems rūpi LB tikslai ir siekiai.

Rinkimų Komisijos pranešimas. Negavusi kandidatų siūlymų į apylinkės valdybą ir kontrolės komisiją, Bendruomenės rinkimų komisija praneša, kad kandidatai gali būti dar pasiūlyti metiniame apylinkės susirinkime iki 12 val. Siūlymai įteikiami raštu, kur palidujamas ir kandidato sutikimas. Apylinkės valdyba renkama iš 9 ir kontrolės komisija iš 3 narių.

Centas nuperka daug ELEKTROS

Centas jums dešimt valandų siuvamą mašiną

THE ILLUMINATING COMPANY
ALWAYS AT YOUR SERVICE

Cleveland ir APYLINKĖSE

LIETUVIŲ SALES ŠERININKŲ SUSIRINKIMAS

Ivyko sausio mėn. 18 d. Susirinkime buvo atstovaujama apie 700 šerų iš esamų 1778 šerų. Taigi žymiai mažiau negu pusė. Pirmininkavo Sadauskas.

Lietuvių salė turėjo praėjusiais metais \$7,193.40 pajamų. Išlaikų buvo \$5,456.48. Taigi liko gryno pelno \$1,736.92.

Susirinkimas padarė nutarimą, kad salė atstovaujama apie ir pavedė direktoriams aiškintis naujų šerų išleidimo galimybes. Buvo įneštas pasiūlymas, kad ateity kasmetai būtų renkama tik trečdalis direktorių, bet kadangi nebuvo nė pusės šerinkų susirinkime, balsavimas nieko nedavė, nors buvo surinkta ir 638 balsai. Kad būtų nutarta reikia 890 balsų. O kad būtų išleisti nauji šerai reikia net 2/3 visų šerinkų balsų. Taigi vien procedūrinį sunkumų daug ir esamaj padėty sunkiai įmanoma.

Klubas šiais metais padarė \$40,064.90 pajamų. Gryno pelno liko \$4,601.19.

I naują valdybą, pagal gautus balsus, išrinkta: Sukys — 623. Baltrus — 600, Barys — 596. Andersonas — 563, Gražulis — 527, Tulauskas — 512, Gaizutis — 511, Buknis — 504 ir Samas — 381.

Ruvusiai vadovybei pripažintas geras šerinkavimas.

VASARIO 16 DIENOS MINĖJIMAS

Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyriaus valdyba šiais metais Vasario 16 dienos minėjimo progą rengia didesne iškilme, kurios įvyks vasario mėn. 28 dieną WHK radijo stoties didžiojoje koncertų salėje. Be to, tą dieną abiejose bažnyčiose organizuojamos iškilmingos pamaldos.

ALto Clevelando skyriaus visuotinis organizacijų atstovų susirinkimas kviečiamas š. m. sausio mėn. 31 dieną 11:30 val. Lietuvių salės patalpose.

ALto Valdyba

ISNUOMOJAMAS BUTAS
4 kambariai, virtuvė, vonia. Antram aukšte. Suaugusiems.
Telef.: GL 1-6482

E. KARDELIENĖS IR K. SMILGEVICIAUS KONCERTE

Koncertas įvyks sausio 23 d., šeštadienį.
Koncerto proga į Clevelandą atvyksta ir SLA prezidentas Ch. J. Kalinauskas. Rengėjai tiki, kad visi SLA nariai į koncertą atsilankys.

Solistė E. Kardelienė sekmdienį, sausio 24 d. giedos per pamaldas šv. Jurgio bažnyčioje. Sausio 24 d. (sekmadienį) 3 val. Nelson restorane — 1422 Addison Rd., svečių garbei įvyksta pietūs.

Plačiau apie koncertą skaityk 6 psl.

TAUTINIŲ KORPORACIJŲ SAMBORIS

L. Tautinis Korporacijų Samborio svarbus narių susirinkimas įvyks 1954 m. sausio mėn. 22 d. 7:30 v. v. (penktadienį) lietuvių salėje (žemai).

Visi Samborio nariai kviečiami į susirinkimą būtinai atvykti.

BALF PARENGIME,

kuriam buvo atlikta "Subatos vakarėlis", buvo pilna salė svečių. Tiek žmonių buvo tik Dirvos vakare. Dauguma svečių tikėjosi pamatyti operetę, bet buvo pamatyta lietuvių liaudies dainų pynė, tarpusavy sujungta mažos intrigos.

Visi vaidintojai — dainininkai ir režisoriai buvo šiltai sutikti ir nesigailėta plojimų. Vaidinimas truko 40 minučių.

PRADEDA REPETUOTI VINČA KUDIRKĄ

Lietuvių Teatro Vaidyla sambūris pradėjo pirmojo to teatro pastatymo, Kazio Inčiūros dramos Vincas Kudirka, repeticijų darbą.

I Vinco Kudirkos vaidybinių darbų įtraukti šie asmenys: Petras Maželis, Zenonas Dučmanas, Vytas Maželis, Aleksandras Liutkus, Algirdas Kijauskas, P. Balčiūnas, Romas Apanavičius, Elvyra Apanavičiūtė, J. Damsušienė, Janė Peterienė ir Nora Braziulienė. Šio veikalo pagrindinį, Vinco Kudirkos vaidmenį, maloniai sutiko vaidinti svečias iš New Yorko — Henrikas Kačinskas. Scenovidžiui paruošti pa-

kvietas dailininkas Kazimieras Žilinskas. Vaidinimas įvyks balandžio mėn. 25 d., sekmadienį, Lietuvių salėje.

CLEVELANDO LITHUANISTINĖS VYSK. M. VALANČIAUS MOKYKLOS KALEDINĖS EGLUTĖS

A P Y S K A I T A

1. Eglutėi rengti aukšto pinigais: 50 dol. Ateities klubas; po 10 dol. Dr. Pautienis ir Z. Jankus; po 3 dol. — V. Verbyla, Ramanauskas, Grigaliūnienė, A. Alkaitis, Mazoliauskas ir 1 asmuo, nenurodęs savo pavardės. Po 2 dol. — A. Stasienė, J. Virbalis, S. Jurevičienė, E. Juodėnas, Zylė, M. Kaminskas, K. Kazlauskienė, M. Iešmantienė, J. Idzelevičius, A. Koklys, J. Nasvytis, S. Rutkauskienė, Kubiliūnaitė, J. Janušienė, Damsušienė, Vencloauskienė, P. Banionis, Pašakarniai, A. Garkauskas, O. Skardžiuvienė, J. Mekša, V. Petkevičius, O. Vaitėnienė, J. Mikalauskas, Matulevičius, Modestavičius, Vėlyvis, Dabrickienė ir 2 asm., kurių pavardės neįsiskaitytos. Kiti aukšto po mažiau. Iš viso gauta aukų 223 dol. Iš bufeto gauta 118,77 dol. Viso pajamų 341,77 dol.

2. Eglutė rengiant išleista: salės nuomai 60 dol.; orkestrui 55 dol.; dovanėlėms ir eglutės papuošimui 36,77 dol.; leidimai ir policija 24 dol.; produktai ir gerimai bufetui 46,36 dol. Viso išlaidų 222,13 dol.

3. Aukų likutis 119,64 dol. įnešta Tėvų komiteto kazon.

4. Bufetui aukoję: statinaitė alaus — Vyčiai, o įv. produktus šios ponios — Koklienė, Mazoliauskienė, Melabakienė, Benokraitienė, Jankauskienė, Dabrickienė, Švarcienė, Janušienė, Pašakarnienė, Jokubaitienė, Mekšienė, Samatkauskienė, Snieckuvienė, Matulevičienė, Modestavičienė, Zydavičienė, Matulionienė, Malcanienė, Vėlyviene, Bružienė, Alkaitienė, Garkauskienė, Kliorienė, Idzelevičienė, Damsušienė, Širvaitienė, Skardžiuvienė, Juodėnienė, Bridžiuvienė ir Matinauskienė.

5. Bufetui ir kitiems darbams talkino: p.p. Bridžiuvienė, Mazoliauskas, Laniauskienė, Balčiūnienė, Apanavičiūtė ir Ambrazaitė.

6. Ypatinga padėka priklauso dail. Vyt. Raulinaičiui, dovanai pagamiusiam iliustraciją Kalėdų senelio laišku.

Tėvų Komitetas

PARDUODAMI NAMAI

3 namai 175 pėdų pločio sklype. Sutvarkyti kambariai. Gaso šildymas, puiki gatvė. Duokite siūlymą. Šv. Jurgio parapijos apylinkė.

2 šeimų 6 ir 6. Sildymas, garažas, dideli kambariai, 1 butas išnuomoti. \$2,500 iš karto. East 77 St. ir St. Clair apylinkė.

P. FRATENA REALTY
SW 1-3731

KAMBARYS

Gražus, šiltas kambarys vienam vyrui. Lietuvių šeimoj. Galima su maistu arba be maisto. Sauti:

GL 1-9121

GERAS NAMAS

Didelis, dviejų šeimų. 5 ir 5 kambariai. Labai geram stovyje. East 82 ir Superior.
Sauti: RA 1-0041 (4)

PARDUODAMAS NAMAS

East 53, tarp St. Clair ir Superior. 3 šeimų labai gražus namas. 2 garažai. Didelės pajamos.

Ray Nausneris, LI 1-9216
UL 1-3919 11809 St. Clair

Friendly FLOWER Shope

Gražiausios gėlės įvairiems reikams: Saldainiai, papuošalai dovanoms. Nebrangios gėlės vestuvėms ir laidotuviams.

Įvairūs naujai gauti augalai.
Atidaryta nuo 10 ryto iki 8 v. vak.
Duodame Eagle Stamps
6901 SUPERIOR AVE.
Telef.: HE 1-6339

PRANEŠIMAS

Lietuvių Tėsininkų Draugijos Clevelando skyriaus valdybos š. m. sausio 11 d. nutarimu Jonas Leonas yra išbrauktas iš skyriaus narių sąrašo.

Valdyba

ISNUOMOJAMI DU KAMBARIAI

Galima su ar be maisto. Atskira vonia.

Teirautis telef.:

SW 5-3204

DVIEJŲ ŠEIMŲ NAMAS

6 kambarių kiekvienas. Netoli E. 79 St. ir Superior. Dėl sąlygų šaukti:

EX 1-6772 (4)

APDRAUDOS PATARNAVIMAS

MASINŲ, GAISRO,
GYVYBĖS

Milijonai žino Farm Bureau apdraudą dėl žemų kainų. Bet ar jūs žinojot, kad Jūsų Farm Bureau atstovas gali jums duoti tvirtą apdraudą už nedidelę kainą.

Perkant ar pratęsiant bent kokią apdraudą Jūs visad pasitelkiate

PAULINA MOZURAITIS

13706 Denwood Ave.

TEL. LO 1-7795

FARM BUREAU INSURANCE COS.

• Farm Bureau Mutual Insurance Co.
• Farm Bureau Mutual Fire Insurance Co.
• Farm Bureau Life Insurance Co.
HOME OFFICE: COLUMBUS, OHIO

NAMŲ IR ŪKIŲ PIRKIMO PARDAVIMO ĮSTAIGA

Visi, kurie turite namus ir ūkius ar norite pirkti, pirmiausia pasiteiraukite mūsų įstaigoje.

WADE PARK REALTY

7032 Wade Park Ave.,

Telef.: HE 2-2922

Sav. A. Kazakevičius,

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki galvinti nantieji gerimai, vynas ir šampanas (prancūziškas)

Turime Baltos Meškos alų. Parengiama vestuvėms, ballams, pobūviams. Nemokamas pristatymas dieną ir naktį. Atidaryti trečiadieniais iki 1 val.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynystėj

7106 Superior Ave.

TEL. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto patarvims Jums.

Moderūs portretai, vestuvės, šeimyniniai, vaikų ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJŲ MEISTERIS

Europinių žurnalų ir filmų
šviesdėdžių fotografas, dabar
CLEVELANDE.

2%
ON YOUR
SAVINGS

WE WELCOME YOUR SAVINGS

Šios trys krautuvės duoda ir keičia Eagle Stamps

Mūsų prekybinė garbė paremta 40 metų praktika parenkant medžiagų rūšis ir už jas garantuojant. Mes nelaikome antros rūšies medžiagų, o jų kainos žemesnės negu bet kurioj kitoj krautuvėj.

WOLFS FABRICS

7012 Superior Ave.

EN 1-3764

SAUSIO MĖN. ISPARDAVIMAS

Viskas: pagiginta 25% iki 50% už sukeles, megztinius, bliuskas, marškinius.

NEPAPRASTA PROGA IR KOKYBĖ!

EZELLA DRESS SHOP

7011 Superior Avenue

EX 1-8653

DVIGUBAI ŽENKLŲ KAS ANTRADIENĮ

JAMES KRAUTUVES SAUSIO MĖN. ISPADAVIMAS
Vyrų odinės ar vilna išmuštos šlepetės 3.88. Moterų 2.88 ir vaikų 3.88 ar 4.88. Reguliariai 4.95 iki 7.95.

Moteriškos šlepetės 1.88 ir 2.88

JAMES SHOE STORE

7041 Superior Ave.

Visoj Amerikoj žinomi Weatherbird vaikų batai.

SUMUSTINIAI. GERIMAI. SODA.

MARNELL'S

7023 Superior Avenue

Saldainiai, Riešutai, Popkornai

Cia susitikit savo draugus po pamaldų

Geriausia kava mieste

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gerimai

Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežiant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

GERI TAUPYMO VAISIAI

Nuolatinis taupymas yra tikras keltas į laimę. Taupymai su nuosimčiais auga ir didėja kasdien.

Lietuvių Banke tapymas yra Federal Insurance Corp. apdraustas — kiekviena knygutė iki \$10,000. Saugumas valdžios užtikrintas.

Cia galima atlikti daugelį kitų reikalų: keliaujantiems nusipirkti čekius, apmokėti visokias sąskaitas.

Už indėlius mokama 2½%.

Jūs galite kreiptis ir penktadieniais nuo 4:30 iki 6 val. vakaro, o šeštadieniais iki 12 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave.

HE 1-2198

Cleveland, Ohio

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvių Klubą ir nuolat lankytis svetainėje. Penktadieniais specialūs parengimai.

Kviečia visus lietuvius savojoje salėje daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

SUOPIS FURNITURE

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitokį reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų būto kambariui

ZEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

6921 Wade Park

EX 1-0911

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujajam

lietuviškoj krautuvėj

GERESNĖS statybos kontraktoriai

ISTATO MONCRIEF ORO VENTILIACIJA

• ŠALDO vasarą • ŠILDO žiemą

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA O

Pilnai padengta apdrauda. UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBBS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko

7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

P J KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarhavinę įvairiose apdraudos-insurance reikuluose.

Sutaisau paskolas pirmo morčečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Wikelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wikelis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER AERMIENIS—

6202 SUPERIOR AVE. Henderson 1-9292

JAKUBS & SON

FUNERAL HOME

Vesinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue ENdicott 1-1763

JŪSŲ PATARNAVIMUI

CONGRESSMAN FRANCES P. BOLTON

SKELBIA

ATIDARYMĄ NAUJOS DISTRIKTO RASTINĖS 3088 MAYFIELD ROAD, NETOLI LEE PATOGESNIAM SAVO RĖMEJŲ IŠ 22 KONGRESINIO DISTRIKTO PATARNAVIMUI.

MR. DONALD W. GROPP, TVARKYTOJAS

KIEKVIENĄ DARBO DIENĄ NUO 9 IKI 5 V. VAK.

SESTADIENIAIS NUO 9 RYTO IKI PIETŲ

FA 1-8245

MIESTO CENTRO RASTINĖ: KAMBARYS 205 FEDERAL BLDG.

ANNOUNCING

WE HAVE TAKEN OVER

THE CHESTER COAL CO.

MARK-KET COAL CO.

1206 E. 55th ST.

EN 1-3300

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6244. Redaktorius Balyš GAIDŽIONAS (buto telefonas: Garfield 1-7406).

Lietuviškos priedermės

Mūsų bendrieji reikalai

Paziūrėkime į Amerikos politinį gyvenimą. Čia, kaip žinoma, yra dvi plokštumos — "senųjų" ir "naujųjų". Dabar tos plokštumos po truputį ima susilieti. Anksčiau gi būta kalbų, jog tondvi plokštumos taip skirtingos, kad maža tesų vilčių pilnai sutapti.

Bet ir pradžioje, ir dabar atrodė, viename taske jos yra labai panašios. Abiejų grupių politinėje veikloje yra daug bendrų, bet visur ne taip jau gausu kareivių...

Tikiuosi, kad mano nuomonę nepalaikysite labai perdėtai. Ją manyje sudarė ilgo gyvenimo patyrimas ir mūsų visų grupių politinės veiklos stebėjimas. Prieleidžiu, kad ir Jūsų daugelis panašių išvadų esate prieję.

Tad jeigu galvosime gyvenimiskai, ar nebūtų gerai, kad viena kartą ir taip pagalvotume: gal kiek per daug tu grupių, skaldymosi ir generolų, gal būtų ne visai blogai, kad generolai daugiau eitų į vienį, ir tada gal tu paprastų kareivių būtų galima daugiau turėti?...

Apie vienybę ir man jau nesinori kalbėti. Per daug tas žodis dabar nusidėvėjo. Per daug vienybės vardu pridaro ma, kas su ja nieko bendro neturi. Per daug apie tautos vienybę šneka tie, kurie pirmoje vietoje temato tik savo partiją.

Turiu mintyje tuos generolus, kurių nuomonės ir galvojimai nedaug skiriasi, kurių dvasia yra panaši, o troškimai visiškai bendri. Kad bent jie suėitų į vieną vietą ir pradėtų vieningai dirbti. To, tikiuosi galima norėti, ir jau seniai laikas apie tai kalbėti.

Kad dažnas, jei jau ne kiekvienas nori vadovauti, nors ir mažai kareivių teturėdamas, to anaipol, mieli broliai, netaikau blogu dalyku. Tokios ambicijos ir narsumas yra geri reiškiniai. Istorikai sako, kad mūsų tauta Europoje niekada nebuvo gausi

J. BACIONAS, Tabor Farm

skaičiumi, bet buvo narsi, mēgo ir mokėjo kitiems vadovauti, tai ir sukūrė didingą praeitį.

Man labai rūpėtu, kad laisvųjų lietuvių tautos dalis šiandien norėtų ir mokėtų kurti taip pat didingą dabartį ir ateitį. To tačiau nepadarysime kaip dabar laikomės. Jei norime būti stipri šluota, kurios pašalietis neperlaužytų, tai negalime likti atskirom rykštėm, bet turime jungtis į krūvą.

Gera žinau, kaip stipriai politinį gyvenimą veikia ilgametės tradicijos. Neblogiau žinau, kad Nepriklausomoje Lietuvoje buvo daug visokių partijų ir jų blokų. Gal tiek daug jų ir nereikėjo, bet taip jau buvo. Tas atsiliepavo ir Amerikos lietuviams. Ir dabar tos visos partijos, grupės ir grupelės iš naujo čia atsikėlė.

O iš tikrųjų, tiek daug partijų, sąjūdžių ir grupių grupelių Amerikos lietuvių gyvybei nereikalinga. Tas mus skaldo ir nieko neduoda. Gi tas rykštės į vieną šluotą sudėjus — jau būtų jaučiamas stiprumas.

Jau nuo seno čia esame ne visai silpni, vadinami lietuvišiais — tautiečiais. Mes skyrėmės ir skiriamės nuo įvairių tarptautiečių (internacionalų), tiek iš kairės, tiek iš dešinės. Visi norime Lietuvai laisvės ir gerovės, bet mes, tautiečiai, daugiausia savo širdį sudėjome į tą pagrindinį — tautinį kelią.

Man atrodo, kad tą kelią vėl reikia sustiprinti. Kaip Antanas Ols yra ne kartą sakęs, mes nesirūpiname, kokią valdžią Lietuvai reikia duoti, bet mes rūpinamės Lietuvos laisvės atgavimui padėti nesiekdami nei valdžią, nei atlyginimų.

Neseniai esu skaitęs SANTARVĖS žurnalą, gražiai leidžiamą ir rimtai užpildomą Lie-

tuvių Rezistencinės Santarvės laikraštinkų. Taip pat paskaitau gryną ir vietomis aštroką LAISVĄJĄ LIETUVĄ iš Chicago, leidžiamą Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio.

Tuos laikraščius čia imu tik kaip pavyzdį. Ką juose pastebėjau? Neskaitant mažų skirtumėlių, iš esmės jie siekia to paties, ko siekiame ir mes; "senieji" Amerikos tautiečiai. Kaip atrodo, jie turi daug gabių žmonių, išmokslintų, prityrusių, narsių rezistentų. Jie neturi to, ko vienas kitas mes daugiau turime (galbūt dolerių, užnugario, Amerikos gyvenimiško praktiškumo...). Bet jie turi daug to, ko mums labai praeityje stigėdavo.

Man susidaro įspūdis, kad tie gabūs ir narsūs vyrai galvoja, dirba ir kovoja kažkaip lyg atskirai, lyg atsiskyrę ar kokių savanaudžių politikierių atskiri nuo visų kitų veikimo. Gal klystu, gal nesusigaudau toje painioje mūsų lietuviškoje politikoje, bet galvodamas ramioje Tabor Farmos nuotakoje, prieš tokius mintis:

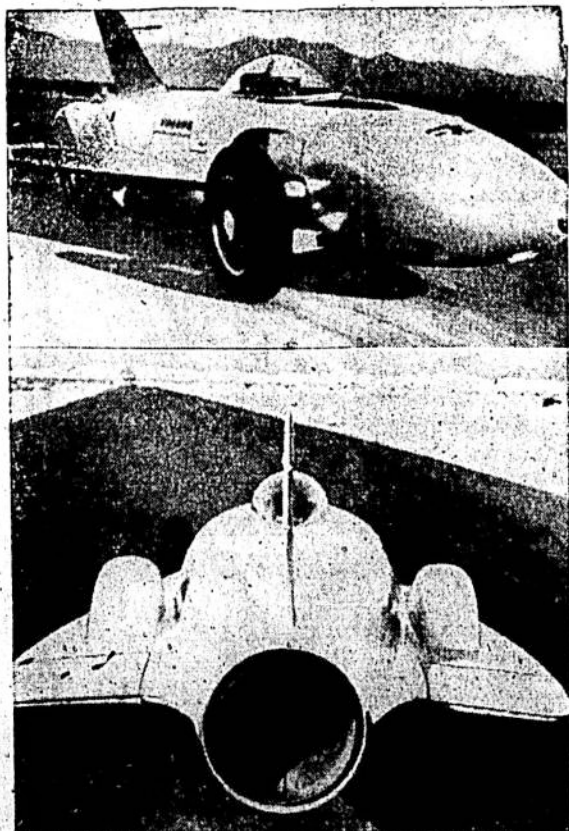
Kodėl mes dirbame ir tu pačių tikslų siekiame atskirai? Kam tas naudinga? Kodėl negalėtume visi iš vieno eiti? Susisistiprinti vieni kitus, ko kuriems trūksta, ko kam per daug? Sutaupyti pinigų ir sujungti jėgas dideliame darbe Lietuvos naudai. O jei jau būtina prie atskirų vardų pasilikti, tai vistiek, argi negalima susitarti dėl artimo ir nuosirdaus bendradarbiavimo?

Jeigu bendruosius tautinius reikalus tikrai statysime augščiau, aš, senas tautietis, nematau, nepajėgiu įžiūrėti jokių rimtų kliūčių, kodėl mums, "seniesiems" ir "naujesiems" būtų negalima susitarti. Ką jūs manot?...

Mūsų rėmėjai

Prenumeratą pratęsdami Dirvos fondui aukas atsiuntė:

Glinski J., Chicago	1.00
Jurgėla A., Brooklyn	1.00
Grigaitis J., Chicago	2.00
Nasytis Step., Cleveland	2.00
Remeikis V., Chicago	1.00
Jankutė A., Chicago	1.00
Griauzdė A., Nashua	1.00
Kavaliūnas A., Cleveland	1.00
Atkočaitis J., Detroit	2.00
Lickus Petras, Chicago	1.00
Leimonas A., Cleveland	1.00
Pimpė Alf., Chicago	1.00
Krakauskas A., Chicago	2.00
Mickienė St., Chicago	1.00
Žilinskas St., Hoosick	1.00
Sakalauskas V., Newark	1.00
Trinka A., Champaign	2.00
Serapinas R., Hastings	1.00
Kaklauskas J., Cleveland	1.00
Trinka A., Champaign	1.00
Vilinskas S., Windsor	2.00
Vilėniskis Ant., So. Boston	2.00
Raugala K., Rochester	1.00
Milašius P., Cleveland	5.00
Svarcas J., Cleveland	1.00
Burokas A., Chicago	1.00
Cijunskas J., Cleveland	2.00
Noakas Eug., Ozonė Park	2.00
Paršeliūnas J., Toronto	1.00
Keciorius V., Toronto	1.00
Mockaitis J., Philadelphia	2.00
Rinkūnas A., Detroit	1.00
Virbickas K., Philadelphia	1.00
Stuopis P., Toronto	0.50

Pirmoji automobilių pramonės turbininė mašina. Ji buvo demonstruota bandant Phoenix, Ariz. Ji statyta G. M. Turi 370 arklio jėgų. Motoras užpakaly, valdoma lengvai.

Kaip prasidėjo Antrasis pasaulinis karas?

Rašo E. PUŠINIS

VI.

Penkiolika minučių po 8 val. vakaro.

Susikirtyta į tris grupes Hellwigo kuopa slenka vis arčiau lenkų muitinės. Blankieji lenkiškieji šalmai vos pastebimi.

Kuopa jau nužygiavusi lenkų teritorija apie 300 metrų. Majoras Hellwig, kuris slenka prišakyje vienos smogikų grupės, staiga pastebi žmogų, kuris, kiek kojos nešai, bėga iš vokiečių sienos pusės. Kai jis priartėja, giridėti jo sunkus alsavimas.

Dar vis negalėdamas atgauti kvapo, jis tiesia į Hellwigą ranką su rašteliu. Tai Dr. Mehlhorno pasirašytas įsakymas. Žodžiu jis pakartoja įsakymą, kurį jis gavo tiesiog iš Berlyno: — Akcija sustabdyti!

Majoras užiebia elektros lemputę ir pridengia ją skermu. Tada jis įsikaio, kad įsakymas duotas 19 val. 43 min.

— Kur jūs taip ilgai gaišote? — jam prakosia pro dantis.

— Sugedo motociklas... Turėjau...

Hellwig akimirklai nuleidžia rankas. Tada jis pasilenkęs bėga atgal prie savo grupės ir skubiai duoda įsakymą visiems tuojau pasitraukti atgal už sienos.

Kuopa pagaliau pasiekia mišką Vokietijos pusėje ir jos vadams tamsioje skaičiuoja savo vyrus. Pasirpdo, kad visi laimingai sugrįžę.

Staiga Hellwig vėl pastebi keistuolius sunkvežimius.

Pagaūtas paslaptinumo, kurį jam teko perygyventi paskutiniųjų valandų bėgyje, jis eina kvartaline linija ton pusen, kur giridėti motorų ūžimas, kuris pamažu ima tilti. Taip jis eina kokias tris minutes. Tada staiga sužiba mašinų prožektoriai, kurie buvę užgesinti. Hellwig stovi prie dviejų sunkvežimių su veikiančiais motorais. Jie turi SS numerius ir aklinai uždengti brezentu, kaip paprastai kad būna su transportiniais sunkvežimiais. Brezentai turi celuloido langelius.

Kaip tik tuo momentu ore pakyla keletas raketų ir nušviečia visa mišką. Hellwig gali mesti žvilgsnį per šiuos langelius. Jis ten mato keistus žmones, šviesiais, lyg išblęskusiais veidais, kurie tačiau nejudą kaip gyvi, bet kaip tai sustingę nepaprastose pozose — jie panašūs į šmėklas.

Jis karto Hellwig nesuvokia nieko. Jo smegenys tikrai fiksuoja paprastą, nematytą vaizdą. Keistieji keleiviai uniformuoti turi lenkiškus antpečius. Prie sunkvežimių stovi SS vyrų sargybos su automatais.

Staiga sužiba rankinis prožektorius. Hellwig mato, kad į jį žengia uniformuotas žmogus, kurio nedidelė, plati figūra jam atrodo pažįstama.

— Ką jūs čia veikiate? — klausia grupenfiureris Mueller. — Aš giridėjau motorų ūžimą, grupenfiureri, — Hellwig jiesko žodžių atsakymui.

— Nieko jūs negirdėjote, aštriai atkerta Mueller. — Ir nieko jūs nematėte, suprantate? Šis reikalas baigtas... Jis jau pralenktas... Jums čia nėra ko žiopsoti. Grįžkite pas savo žmones.

Garbauskas L., Toronto 1.00
Penikas J., Maspeth 1.00
Izbjckas V., Hyde Park 1.00
Kerulis L., Chicago 1.00
Juodvalkis A., E. Chicago 2.00
Zitkus E., Cicero 2.00
Žilinskas P., Los Angeles 2.00
Saukevičius F., Cleveland 2.00

Visiems aukotajams reikiame nuosirdžių padėkų.

nes. Heydrich labai apsidžiaugęs išgirdęs, kad jūs, nepaisant įsakymo žygi sulaikyti, vis dėlto buvote perėjęs sieną...

Hellwig mikčiodamas prataria kelis nesuprantamus žodžius, lyg pasiteisinimą. Jis dar žvilgsniu apmeta sunkvežimius, kurie jau pradeda riedėti ir kurie kažin kodėl aklinai uždengti.

Jis nesupranta, kas čia vyksta. Jis nesupranta, kodėl Mueller dabar čia yra ir kas per vieni tie sunkvežimiai. Jis visiškai nieko nesupranta.

— Aš jums jau kartą sakiau, kad turite iš čia išnykti, — jis girdi. Muellerio grasinantį balsą.

Po dviejų dienų, rugpjūčio 28, prie Gleiwitzo viešbučio Oberschlesischer Hof privažiuoja lengvoji Fordo mašina. Iš jos išlipa maždaug 28 metų amžiaus vyras civiliais rūbais ir paprasčiausio durininko savo kambario raktą.

— Ką tik skambino viena ponina, praneša durininkas ir paduoda atvykusiam įknoto lankelį. — Čia jos antrašas. Ji prašė jus šiandien popiet nuvykti pas ją į Oppelną — "arbatėlės".

Svetyrs trumpai pažvelgia į raštelį ir įsikiša į jį kišenėn.

— Labai ačiū, — taria jis. — Pasilaikykite raktą, aš neisiu į savo kambarį, nes man tuojau reikia važiuoti...

Jaunasis žmogus pradžioje važiuoja palengva, bet pasiekęs Gleiwitzo miesto ribas, drožia Oppelno link 100 kilometrų greičiu. Ten nuvykus jam ilgai netenka jieskoti namų, kur jis pakviestas arbatėlės.

Jis sustabdo mašiną ir bėga laiptais augštin. Jo laukia nedidelis, platus vyras, SS grupenfiurerio uniformoje.

— Grupenfiureri? — į jį kreipiasi atvykusis.

Mueller užsigulęs ant rašomojo stalo.

— Gerai Naujox, aš turiu jums šį tą pranešti, kas turi būti laikoma griežiausioje paslaptėje.

— Klausau.

Kadangi jūsų akcija ir visos kitos akcijos, ypatingai Dreilindeno rajone, sustabdytos paskutinėje minutėje, mat, fiureris puolimo terminą pastūmė į pirmyn. Dabar puolimo pradžią galutinai nustatyta — rugpjūčio 1 d. Pas jus šis plano pakeitimas pavyko gerai, tačiau Dreilindene reikalus pagadintas.

Ten pareigūnai per daug pasiskubino ir dabar abu atleisti. Visam reikalui tenai dabar aš vadovauju. Su jumis aš tikrai norėčiau aptarti kovoję žūsim lenkų bandito reikalą. Kai pasibaigs jūsų užpuolimas Gleiwitzo radijofone, jo lavonas turi pasilipti arba pačiame radijofone, arba prie jo durų. Taip viskas bus labiau patikėtina...

— Ar jūs pasirūpinti turite aš? — klausia Naujox.

— Ne, — atsako Mueller, ir jo veidas nė nekrusteli. — Visas mano jau paruošta. Man tikrai reikalingas tikslus radijofono situacijos planas, kad tie žmonės, kurie "konservą" ten nugabens, tuojau galėtų susigaudyti ir žinotum, kur "konservą" padėti. Ar turite tokį planą?

Mueller pakelia akis ir pažvelgia į Naujoxo nervingą, nepasitikėjimo pilną veidą.

Jūs informacijai, — jis tęsia. — Jei neįvyks vėl kas nors nenumatyta, tai jūsų akcija turi būti įvykdyta rugpjūčio 31 d. 17 val. 30 min. Prieš tai jūs gausite iš Berlyno telegramą su tekstu "Sėnėlė mirė". Tada "konservas" turi gulėti ant radijofono laiptų. Jį atveš keturi vyrai. Kiek laiko tenka važiuoti nuo čia iki Gleiwitzo, Maršai, maršai, maršai...

Dr. S. T. Tamošaitis sukaktuvės

Dr. S. T. Tamošaitis, lygiai clevelandiečiams, lygiai kitų klonių lietuviams, labai daug kartų girdėtas, matytas, visuomeninėje veikloje vienai ar kitai organizacijai vadovavęs, ją atstovavęs suvažiavimuose, kalbėjęs ty organizacijų reikalais, sielojasis jų geresne veikla.

Dr. S. T. Tamošaitis šiais metais mini 25 metų savo profesinio — dantų gydytojo darbo sukaktį. Šiais metais suėjo ir 25 metai vedybinio gyvenimo. Taigi dviguba, miela sukaktis. Nors tos sukaktys Dr. S. T. Tamošaitį užtiklo ligoninėje, kur jam padaryta sunkios vidurių operacijos, bet sukaktuvininkas gerai sveiksta ir vėl greitai įsilungs į bendrą lietuvių darbą.

Sužinoję, kad Dr. S. Tamošaitis dvigubas sukaktuvininkas, surinkę kiek daugiau žinių, norim jomis ir su Dirvos skaitytojais pasidalinti. Drauge ir palinkėti, kad ir ateinantys laikas, gerasi sumanymais ir darbais lydimas, neštų visiems džiaugsmą.

Dr. S. Tamošaitis yra gimęs 1897 metais Pakinskio dvarelyje, prie Ariogalos. Augo gražiosios Dubysos pakrantėse. Vaidinėjė, kaip ir daugelis anų metų vaikų, skaityti ir rašyti mokėsi pas kaimo daraktorius, ir žinoma, lenkiškai. Vėliau lahkė rusų pradžios mokyklą.

Dr. S. T. Tamošaitis tėvas buvo tvarkingas, darbštus ir pavyzdingas ūkininkas. Turėdamas paskutinėje minutėje, mat, fiureris puolimo terminą pastūmė į pirmyn. Dabar puolimo pradžią galutinai nustatyta — rugpjūčio 1 d. Pas jus šis plano pakeitimas pavyko gerai, tačiau Dreilindene reikalus pagadintas.

Ten pareigūnai per daug pasiskubino ir dabar abu atleisti. Visam reikalui tenai dabar aš vadovauju. Su jumis aš tikrai norėčiau aptarti kovoję žūsim lenkų bandito reikalą. Kai pasibaigs jūsų užpuolimas Gleiwitzo radijofone, jo lavonas turi pasilipti arba pačiame radijofone, arba prie jo durų. Taip viskas bus labiau patikėtina...

— Ar jūs pasirūpinti turite aš? — klausia Naujox.

— Ne, — atsako Mueller, ir jo veidas nė nekrusteli. — Visas mano jau paruošta. Man tikrai reikalingas tikslus radijofono situacijos planas, kad tie žmonės, kurie "konservą" ten nugabens, tuojau galėtų susigaudyti ir žinotum, kur "konservą" padėti. Ar turite tokį planą?

Mueller pakelia akis ir pažvelgia į Naujoxo nervingą, nepasitikėjimo pilną veidą.

Jūs informacijai, — jis tęsia. — Jei neįvyks vėl kas nors nenumatyta, tai jūsų akcija turi būti įvykdyta rugpjūčio 31 d. 17 val. 30 min. Prieš tai jūs gausite iš Berlyno telegramą su tekstu "Sėnėlė mirė". Tada "konservas" turi gulėti ant radijofono laiptų. Jį atveš keturi vyrai. Kiek laiko tenka važiuoti nuo čia iki Gleiwitzo, Maršai, maršai, maršai...

Jūs informacijai, — jis tęsia. — Jei neįvyks vėl kas nors nenumatyta, tai jūsų akcija turi būti įvykdyta rugpjūčio 31 d. 17 val. 30 min. Prieš tai jūs gausite iš Berlyno telegramą su tekstu "Sėnėlė mirė". Tada "konservas" turi gulėti ant radijofono laiptų. Jį atveš keturi vyrai. Kiek laiko tenka važiuoti nuo čia iki Gleiwitzo, Maršai, maršai, maršai...

Sekančiame numeryje:

Koks bus puolimų likimas? — Septyni vyrai šturmuoja radijo foną. — Kliūtys su mikrofonu. — Transportai rieda į rytus: — važiuoti nuo čia iki Gleiwitzo, Maršai, maršai, maršai...

Pirmoji augštesnioji mokykla buvo Valparaiso universitetas, kur tuo laiku daug lietuvių mokėsi. Jį lankė tik vienerius metus. Ten geriau pramoko lietuvių kalbos ir istorijos. Vidurinę mokslo baigė Jaunų Krikščionių Ginnazijoje, Chicagoje. Vėliau mokėsi Ada (Ohio) universitete ir Lewis Institute, Chicagoje. Studijavo istoriją, literatūrą, filosofiją ir teologiją, bet vėliau pasirinko odontologiją. Odontologijos studijas baigė Loyalos universitete. Mokslo baigė 1929 metais. Taigi šiais metais suėjo lygiai 25 metai kaip praktiškai pradėjo verstis dantų gydytojo praktika. Tais pačiais metais Dr. S. T. Tamošaitis ir vedė Bronę Andrijauskaitę, Rietavo ginnazijos auklėtinę, tik atvykusį į Ameriką.

Amerikos lietuvių veikloje Dr. S. Tamošaitis pradėjo reikštis dar gyvendamas Rockforde. Ten vaidino rengiamuose vakaruose, rinko aukas gelbstint pirmojo pasaulio karo nelaiminguosius lietuvius. Persikėlęs į Clevelandą įsilijungė į SLA, clevelandiečius atstovavo SLA seimuose, veikė Kultūrinių Darželių valdyboje, TMD ir kitur. 1934 metais palankė Lietuvą. Prof. dr. Stančiaus buvo kviečiamas grįžti Lietuvon ir dirbti odontologijos fakultete, bet antrasis pasaulinis karas sutrukdė.

Kada Lietuva atsidūrė naujoje nelaimėje, Dr. S. Tamošaitis tuoj įsilijungė į laisvinimo darbą. Buvo vienas iš steigėjų Lietuvai Vaduoti Sąjungos, dvejus metus buvo centro valdybos pirmininku, drauge su kitais rūpinosi išleisti Dr. J. C. Noremo knygą apie Lietuvą ir ją plačiau išskleisti. Tuo laiku atliko ir daug kitų Lietuvos laisvės reikalingų darbų. Lietuvos laisvės reikalais daug kartų lankėsi New Yorke, Washingtone, Chicagoje. Aukomis ir darbu rėmė tremtinius, daug šeimų atsiųstų į JAV ir padėjo įsikurti. Clevelande Dr. S. Tamošaitis yra aktyvus daugelyje patriotinių organizacijų. Aktyviai prisidėjo ir prie Lietuvių Bendruomenės suorganizavimo, būdamas valdybos vicepirmininku. Organizuojantis Kultūros Fondui, įėjo į pirmąją valdybą ir jai pirmininkavo. Kada steigėsi Vilties Draugija Dr. S. Tamošaitis taip pat įsilijungė vienas iš pirmųjų, įnešė \$100 įnašą ir kitus ragino taip daryti. Vilties Draugijoje yra kontrolės komisijos narys. Perkant Vilties namą atėjo labai praktiškais patarimais ir ragino būtinai savus namus įsigyti, kad nereikėtų priklaustyti nuo svetimųjų malonės.

Džiugu, kad Dr. S. Tamošaitis ir ponis Tamošaitienė, būdami aktyvūs Tautinės Sąjungos nariai, gražioji lietuviškoji dvasioj auklėja ir savo šeimą. Dukrė Aldona dabar yra medicinos studentė, Rita augštesniųjų slaugių studentė, o sūnus Vytautas lanko pradžios mokyklą.

Sukaktuvininkams geros sveikatos ir džiaugsmo!